LIETUVIŲ DIENOS

MOKOMĖS LIETUVIŠKAI

K. DAUGĖLOS FOTO

THE LITHUANIAN DAYS

DECEMBER, 1950

1950 M. GRUODŽIO MĖN.

1950 M. GRUODZIO MEN. DECEMBER, 1950

Nr. 10, I metai Vol. 1, No. 10

TURINYS

CONTENTS

A. Bakšys, KOVAI UŽ LAISVĘ 3

Alfonsas Grauslys, PER GROŽĮ Į GROŽĮ 4
K. Mockus, Į VIENINGĄ LIETUVOS VALSTYBĘ 5

R. Rimkus, VENEZUELOS LIETUVIŲ SUVAŽIAVIMAS 7

Almus, B. VEŠIOTA STATO CHICAGOJE LIETUVIŠKĄ FILMĄ 8

A. N., JI BUVO GIMUSI ŠOKIUI 9

D. Jaunius, IR VAIKŲ TEATRĄ TURIME 10

Stepas Zobarskas, VISKAS PRAEIS 11

B. Starkienė, LIETUVIŠKA DAINA PRIE PACIFIKO 14

T. Jazbutis, PACIFIKO PAKRAŠČIO "PALANGOJE" 15

A.D., LAUKĖ LIETUVIŲ IŠ ŠANGHAJAUS 16

KĄ VEIKIA SKAITYTOJAI 16

LITHUANIAN MINISTER APPEALS TO THE UN 18

ZEGONAS, JONAS AND FABIJONAS 19

LITHUANIANS SEEK $100,000 IN DRIVE 20

TO SPIT IN THE FACE OF A GALE by F. E. Truman-V. Brazevičiaus 21

LETTER TO THE EDITOR 22

Juozas VITĖNAS ..... Vyr. Redaktorius / Editor-in-Chief

Milton C. STARK ..... Angliškos dalies redaktorius / Editor of English Section

Povilas PUZINAS ..... Redaktorius-dailininkas / Art Editor

Redaktoriai atskirose vietose / Assistant Editors — V. ROCEVIČIUS, Cleveland, Ohio; A. ŠALČIUS, New York, N. Y.; L. VALIUKAS, Dayton, Ohio; V. VOLERTAS, Philadelphia, Pa.

Antanas F. SKIRIUS, leidėjas / Publisher

Juozas URBONAS ..... Administratorius / Business Manager

Straipsniai, prie kurių yra pažymėtas autorius arba pridėti jo inicialai, nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę.

The opinions expressed in signed or initialed articles are not necessarely those of the editors.

Redakcijos ir administracijos adresas:
Address all Editorial and Subscription Mail to
9204 S. BROADWAY, LOS ANGELES 3, CALIF
Phone - PL. 4-1377

"LIETUVIŲ DIENOS" yra sujungtos su "KALIFORNIJOS LIETUVIU"
"THE LITHUANIAN DAYS" is combined with "CALIFORNIA LITHUANIAN"

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn. / Published monthly, except July and August

Atskiro numerio kaina 30 ct. Single Copy - 30c

PRENUMERATA metams — $3.00 bet kokiame pasaulio krašte. GARBĖS PRENUMERATA $10.00.

SUBSCRIPTION $3.00 per year in any country of the world. HONORARY SUBSCRIPTION $10.00.

Entered as Second Class Matter June 7, 1950 at Los Angeles, Calif. under the Act of March 3,1879

This Month's Cover

This little girl, daughter of Lithuanian-Americans, studies her ABC's from a Lithuanian language primer. She points to an illustration showing children building a castle. On the opposite page there is a description of a woodpecker.

GARBĖS LEIDĖJAI

Asmenys, paskyrę laikraščio naudai nemažiau 100 dol., laikomi GARBĖS LEIDĖJAIS.

Šio numerio garbės leidėjais yra Los Angeles Šv. Kazimiero lietuvių parapijos choras ir Bronė Starkienė, Santa Monica, Calif., paskyrę po 50 dolerių.

Išėjusių numerių Garbės Leidėjai, paskyrę po 100 dol.:

EMILIJA ŠLIAKIENĖ, Los Angeles, Calif.,
ONA SAMSONAITĖ, Los Angeles, Calif.,
A. ir R. JANUŠAUSKAI, Los Angeles, Calif.,
J. PADAUBIETIS, Los Angeles, Calif.,

GARBĖS PRENUMERATORIAI

BALBINA ABROMAITĖ, Los Angeles, Calif.
KUN. I. ALBAVIČIUS, Cicero, Ill.
KUN. ST. ALEKSIEJUS, Hatch, N. M.
J. AŽUOLAITIS, Los Angeles, Calif.
DR. J. J. BIELSKIS, Los Angeles, Calif.
VYTAUTAS BELECKAS, New York, N. Y.
FRANK BRADULSKI, Clinton, Iowa
J. E. CASSERLY, Los Angeles, Calif.
A. ir S. DERINGIAI, Los Angeles, Calif.
KUN. ANT. DEKSNYS, E. St. Louis, Ill.
F. DIRGĖLA, Los Angeles, Calif.
WM. & B. GRIGALUN, Los Angeles, Calif.
BEN JAKUBEN, Los Angeles, Calif.
KUN. G. JONAITIS, Tucson, Ariz.
KUN. P. JURAS, Lawrence, Mass.
F. KARALIŪNAS, Glendale, Calif.
J. KILMONIS, Los Angeles, Calif.
ZIGMAS KRUMINAS, Los Angeles, Calif.
KUN. J. KUČINSKAS, Los Angeles, Calif.
FRANK MASON, Montrose, Calif.
MRS. F. MARKS, Los Angeles, Calif.
B. NAGINIS, Los Angeles, Calif.
KUN. J. PAŠKAUSKAS, Chicago, Ill.
B. PELANIS, Port Chicago, Calif.
STASĖ PETROŠKIENĖ, Santa Monica, Calif
JOSEPH C. PETERS, Altadena, Calif.
A. RUIGYS, Los Angeles, Calif.
KUN. P. SABULIS, Hartford, Conn.
ANN SAMSON, Los Angeles, Calif.
FRANK SATKAUSKAS, Chicago, Ill.
FRANK SPEECHER, Los Angeles, Calif.
BERNICE STARK, Santa Monica, Calif.
K. SUROMSKIS, Chicago, Ill.
F. ŽUKAUSKAS, Los Angeles, Calif

Chicagos lietuvių veikėjų grupė: Chicagos ALT pirm. P. Baitis, ALT Vykd. Komisijos sekr. ir "Naujienų" red. P. Grigaitis, lietuvių atstovė DP Komisijoj E. Mikužienė ir Lietuvos konsulas P. Daužvardis. / Lithuanian functionaires meet in conference in Chicago. A. Gu.binsko foto

KOVAI UŽ LAISVĘ

A. BAKŠYS

Laisvasis pasaulis paskubintai ginkluojasi ir telkia visas jėgas, kad išvengtų to likimo, kuris Lietuvą ištiko jau daugiau kaip prieš dešimtį metų.

Visiems aišku, kad momentas, kada prasidės ginkluotas išsiaškinimas tarp Vakarų ir Rytų, nebėra toli.

Nuo to, kaip pasibaigs šis susirėmimas, priklausys, kas pasauly įsigalės — laisvė ar vergija.

Jis parodys ne tik Vakarų pasaulio likimą, bet kartu išspręs ir jau dabar bolševikų pavergtų tautų ateitį.

Suprantama, kad akivaizdoje Vakarų pasaulio pastangų savo laisvei apginti, taip pat yra tinkamas laikas ir bolševikų pavergtoms tautoms sutelkti jėgas savo laisvei atgauti.

Nėra abejonės, kad šiuos momento reikalavimus supranta mūsų tautiečiai Tėvynėje. Nuo jų tačiau nėra ir negali būti atpalaiduoti ir laisvuose kraštuose gyveną lietuviai.

Šitaip susidariusią padėti gerai suprasdama, Amerikos Lietuvių Taryba išleido atsišaukimą, skelbdama *Laisvės mobilizacijos vajų*. Atsišaukime rašoma:

". . . Pasibaisėtina lietuvių tautos padėtis paliktų mus be jokios vilties dėl jos ateites, jeigu tiktai vieniems lietuviams būtų svarbus jos likimas. Bet Lietuva nėra vienintėlė bolševikų tiranijos auka. Ištisą eilę tautų ištiko tokia pat nelaimė; ir jų išgelbėjimas yra neatskiriamai susijęs su Lietuvos. Be jų išlaisvinimo negalėtų jaustis saugios ir didžiosios Vakarų tautos, kurios dar tebėra laisvos.

Jos vis aiškiau mato gresiantį pavojų ir paskutiniu laiku ėmė mobilizuoti savo pajėgas kovai prieš plėšikišką Kremliaus imperializmą . . .

Lietuvių tautos pastangos nusikratyti bolševikinės tiranijos jungo yra tos pasaulio kovos dalis.

Amerikos Lietuvių Taryba savo suvažiavime New Yorke nutarė pravesti platų aukų rinkimą Lietuvos išlaisvinimo reikalams. Todėl ALT Vykdomasis Komitetas šiuo skelbia *Laisvės mobilizacijos vajų*.

Pirmas šio vajaus tikslas yra surinkti Lietuvos laisvinimo reikalams 100.000 dolerių.

Antras jo tikslas — tvirčiau susiorganizuoti, įtraukiant į darbą daugiau lietuvių draugijų ir paskirų asmenų, sudarant savanorių darbuotojų ir nuolatinių aukotojų būrius.

Trečias tikslas — plačiau paskleisti Lietuvos laisvės idėją amerikiečių visuomenėje ir spaudoje, gauti valdžios žmonių ir įtakingų asmenų paramą Lietuvai."

Signalas duotas. Kiekvienas pirmiausia nuo savęs pradėkime vykdyti.

Per grozi i Grozi

ALFONSAS GRAUSLYS

Krikščionybė nėra tik rūsti tiesa. Ji nėra vien kieta pareiga. Ji yra taip pat ir patrauklus grožis. Dažniausiai kalbama apie mus įpareigojančią Aukščiausiąją Tiesą, retai gi apie mus į save viliojantį Aukščiausiąjį Grožį.

Kalėdų laikotarpis kaip tik duoda progos prisiminti šį Grožį, nes jo turinys, jo liturgija pilna aukšto grožio įtampos. Juk tų švenčių metu mums primenama, kad mylįs Dievas prisiartina prie jo mylimos žmonijos. Prisiartino žavaus kūdikio, kurį visi taip mylime, pavidalu. Nenuostabu, kad to laikotarpio oficialios maldos taip kupinos gilios poezijos.

"Dievas tapo žmogumi, kokia grožybė!" Tai giliai jautusio šv. Augustino žodžiai, kurie iš jo širdies išsiveržė, kai jis kalėdinių paslapčių turinį svarstė.

Kaip tik šiais, mūsų gyvenamais laikais, kai mūsų tautos ir jos visų narių gyvenimas, laisvę praradus, aptemo ir pabiaurėjo, svarbu mokėti pažvelgti į krikščionybę ir į viską iš grožio taško. Mokėjimas grožį matyti ir juo džiaugtis padės mums biaurumą atsverti, jį bent dalinai neutralizuoti. Žiūrėjimas į Aukščiausiąją Esybę ir krikščionybę grožio požvilgiu padės mums taip pat susižavėti ja. O juk tik susižavėjus kuria ideja, pradedama ji rimčiau bandyti gyvenime vykdyti.

Lietuvių kalėdinė eglutė Chicagos mokslo muziejuje, kurią papuošė šv. Kazimiero Akademijos studentės. This unusual Lithuanian Christmas tree was decorated by students of St. Casimir's Academy, Chicago. It is shown in an exhibit at the Chicago Museum. A. Gulbinsko foto

Daug giliai jaučiančių didžių žmonių yra žvelgę į Amžinąją Tiesą ir Gėrį iš grožio pusės. Rašytojos Selmos Lagerloef "Legendos apie Kristų" veikale Šventoji Naktis visom grožio šviesom spindi, tartum, iškilmių rūbas deimantais nusagstytas. Kaip tat maloniai nuskamba tos pačios rašytojos ilgesingas prašymas: "Mes, nedateklio, rimties, neturto vaikai, mes keliame mūsų rankas vienų vienintėliai ilgai maldai ir trokštame vienintėlio gėrio: Grožio" (Goesta Berling). Panašiai, didelis rusų poetas Balmontas savo viename eilėraštyje žiūri į Kristaus gyvybės auką: "Vienas tik yra grožis pasaulyje, tai meilės, liūdesio, atsižadėjimo ir laisvo kentėjimo už mus prikaltojo ant kryžiaus Kristaus grožis." Įdomu ir tai, kad kaikas Prancūzijos persilaužimo ir pakrypimo krikščionybėn momentu laiko Chateaubriando veikalo "Krikščionybės Genijus" pasirodymą. O juk tame veikale buvo mestas žvilgsnis į krikščionybės tiesą, dorovę ir praktiką iš grožio pusės.

Švenčiant kalėdinių paslapčių grožį, reikia ryžtis garbint Aukščiausiąjį Grožį. Garbinti Jį pirmiausia pastebint tai, kaip Jo grožio spinduliai šviečia iš Jo sukurto pasaulio. Pradedant Platonu ir baigiant mūsų Brazdžioniu, kuris iš "ant uolos žydinčios baltos gėlės mato pro ten praėjusį Viešpatį", — visi pastebėjo iš pasaulio grožio spindintį Aukščiausiojo Veidą. Tas Veidas spindi iš gamtos grožybių, jis spindi iš gražių veidų, iš gražių sielų ir jų gražios kūrybos.

Tat grožis nėra "tuštybė", nėra "nuodėmė", nėra tai, prieš ką reikia užmerkti akis, kad jo nematytum. Iš jo šviečia Didysis Grožis.

Norint pagarbinti Amžinąjį Grožį, reikia taip pat ugdyti savyje ir aplink save grožį. Ugdyti dvasinį grožį, bet nepamiršti ir kūno grožio. Juk gyvename Aukščiausiojo Grožio akivaizdoje, tat turime grožėti. Po gėlių dangumi (taip vadinu mirgančias dangaus žvaigždes), po gėlėmis nubarstytą žemę vaikščiodamas, žmogus privalo ir savo gyvenimą gėlėm išpuošti ir pats gėle virsti.

Dvasios ir kūno grožio ugdymas tai tikra palaima pasauliui, tai artimo meilės darbas, nes sutikdami gyvenime gro-

(Perkelta į 9 psl.)

I vieninga Lietuvos valstybe

K. MOCKUS

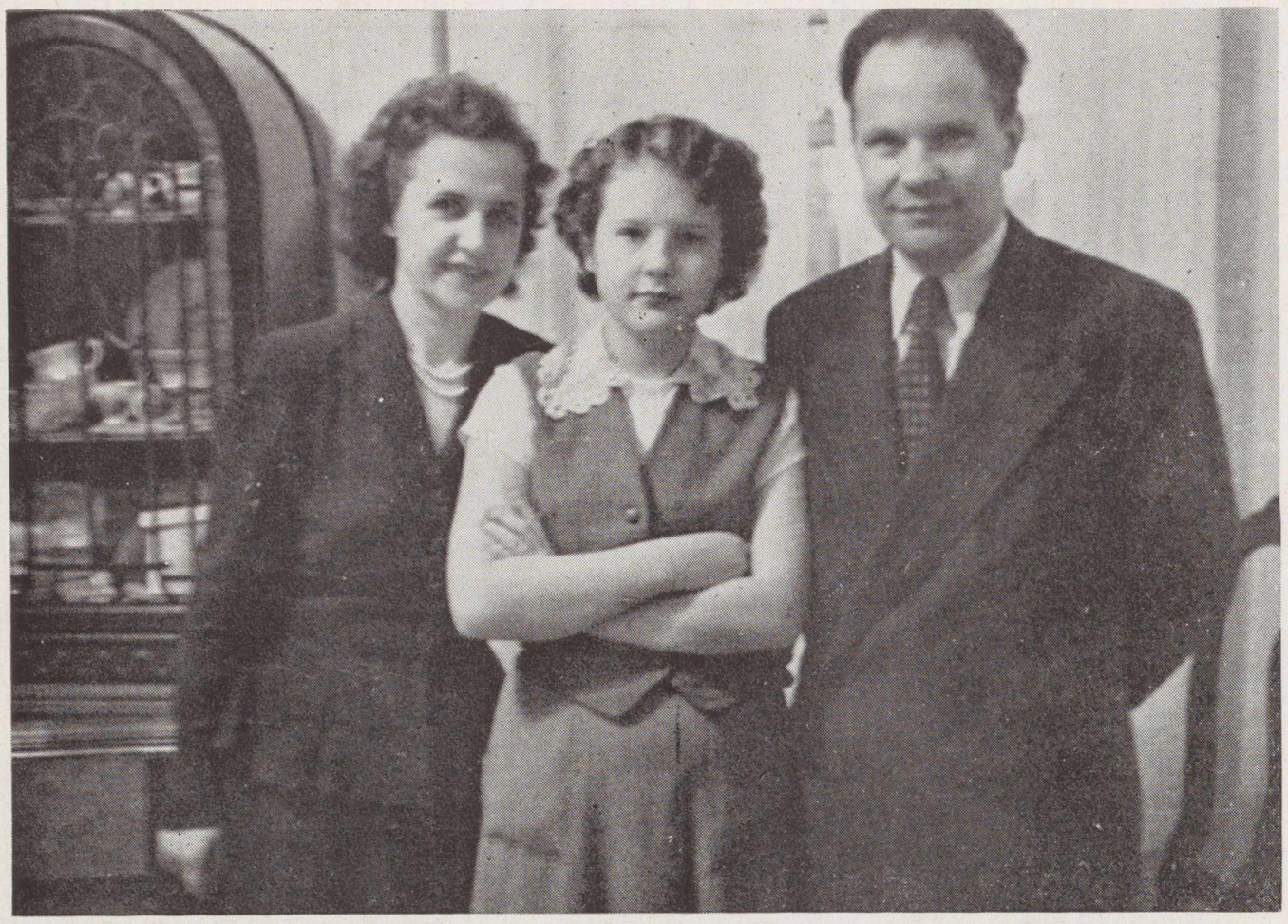
Lietuvių tautai istorijos bėgyje per šimtmečius nebuvo pasisekę susijungti į vieną valstybę. Nuo amžių būdama Baltijos jūros pakraščio tauta, Lietuva netapo jūrų valstybe dėl to, kad labai anksti, dar prieš susikuriant Didžiajai Lietuvos Kunigaikštystei, patogiau prie jūros prieinančioje Lietuvos dalyje įsitvirtino iš vakarų atsikraustę vokiški okupantai ir per šimtmečius nebuvo pasisekę jų iš ten išguiti. Tokiu būdu istorija suskirstė Lietuvą į dvi dalis — Didžiąją Lietuvą, kuri plėtė savo įtaką į Rytus ir tokiu būdu Viduriniais amžiais buvo sukūrusi labai didelę valstybę, vėliau susijungusią tampresniais ryšiais su Lenkija ir tapusia Rusijos okupuota. Kita dalis — Mažoji Lietuva nuo pat trylikto amžiaus ligi dvidešimtojo amžiaus išbuvo vokiečių valdžioje. Tai sritis, užimanti dešinėj Nemuno pusėj kraštą, kurį paprastai vadiname Klaipėdos kraštu, o kairėj Nemuno pusėj siekianti Rytprūsių plotą ligi pat Karaliaučiaus. Tose srityse lietuviai per šimtmečius būdami vokiečių valdžioje vistiek išlaikė savo lietuviškumą ligi mūsų laikų. Rusų okupacijos metais Mažoji Lietuva, ypač Tilžės miestas ir apylinkė, buvo vieta, iš kurios buvo vykdoma kova prieš caro valdžią. Savaime suprantama, kad per kelis šimtus metų atskirose valstybėse gyvenant tarp Didžiosios ir Mažosios Lietuvos lietuvių atsirado nemaža būdo ir papročių skirtumo. Mažosios Lietuvos lietuvių dauguma priėmė protestantų tikėjimą ir kultūriškai neišvengiamai buvo vokiečių įtakoj. Tačiau tei skirtumai neišskyrė tautos. Tarp Didžiosios ir Mažosios Lietuvos lietuvių visada buvo vienybės jausmas ir noras susijungti į vieną tautinę valstybę.

Kai 1918 m. Vokietija pralaimėjo karą, o Rusija nusilpo dėl revoliucijos, mūsų tautai pasisekė išsikovoti nepriklausomą valstybę. Bet ilgai dar Rytų Lietuva su sostine Vilniumi buvo lenkų okupuota, o Mažosios Lietuvos klausimas taip pat tebebuvo neišspręstas.. Kairę Nemuno pusę pasisekė vokiečiams išlaikyti, o dešinioji dalis — Klaipėdos miestas ir uostas, Klaipėdos, Šilutės ir Pagėgių apskritys buvo atskirti nuo Vokietijos ir valdomi nedidelės prancūzų kariuomenės įgulos. Mažosios Lietuvos lietuviai sudarė gelbėjimo komitetą su žinomu aušrininku Martynu Jankumi pryšaky ir siekė krašto prijungimo prie Lietuvos valstybės. Kadangi lenkai darė intrygas, alijantai delsė klausimo sprendimą. Lietuviai nusprendė nebelaukti ir 1923 m. sausio mėn. įvykdė sukilimą. Sukilimo prieky stovėjo Amerikos lietuvių visuomenei gerai pažįstamas dabartinis Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke J. Budrys. Per kelias dienas visas Klaipėdos kraštas buvo sukilėlių rankose, ir 1923 m. sausio 15 d. buvo paskelbtas šio krašto prisijungimas prie Lietuvos valstybės. Tokiu būdu po kelių šimtų metų bent daliai Mažosios Lietuvos pasisekė prisijungti prie savo tautos kamieno. Tuo pačiu atsidarė galimybės tapti jūrų valstybe nes Klaipėda yra geras uostas.

Nepasisekė mūsų valstybei įjungti Klaipėdą su apylinkėmis be sąlygų į Lietuvos valstybę. Karą laimėjusių valstybių spaudžiama, mūsų vyriausybė turėjo pasirašyti vadinamąjį autonomijos statutą, kurį vėliau Vokietija, būdama galingesnė, išnaudojo sau. Tačiau istorinis žingsnis padarytas. Nors 1939 m. vokiečiai jėga atėmė iš Lietuvos Klaipėdos kraštą, tačiau to atėmimo niekas nepripažino ir šiandien tarptautinės teisės požiūriu Klaipėdos kraštas yra neatjungiama Lietuvos Respublikos dalis. Šiuo metu, deja, negalime džiaugtis 28 metų sukaktimi nuo Klaipėdos prisijungimo. Nepriklausomos Lietuvos laikais tapusi langu į pasaulį, per kurį ėjo didžiuma Lietuvos prekybos su užsieniais, ir tapusi nemažu lietuviškos kultūros centru, Klaipėda šiuo metu su visa Lietuva kenčia okupanto iš rytų atneštą vergiją. Tiesa, šiandieninis okupantas Klaipėdos kraštą pripažįsta vadinamos tarybinės Lietuvos dalimi, tačiau gerai žinome, kad Klaipėdos miesto ir net krašto gyventojų didelę dalį dabar sudaro rusai kolonistai, o Mažojoj Lietuvoj — kitoj

Lietuviškas kryžius prie šv. Antano bažnyčios Cicero, Ill. / A detailed study of a Lithuanian wayside cross showing the figure of Christ.
Don. Šulaičio foto, Brooklyn, N. Y.

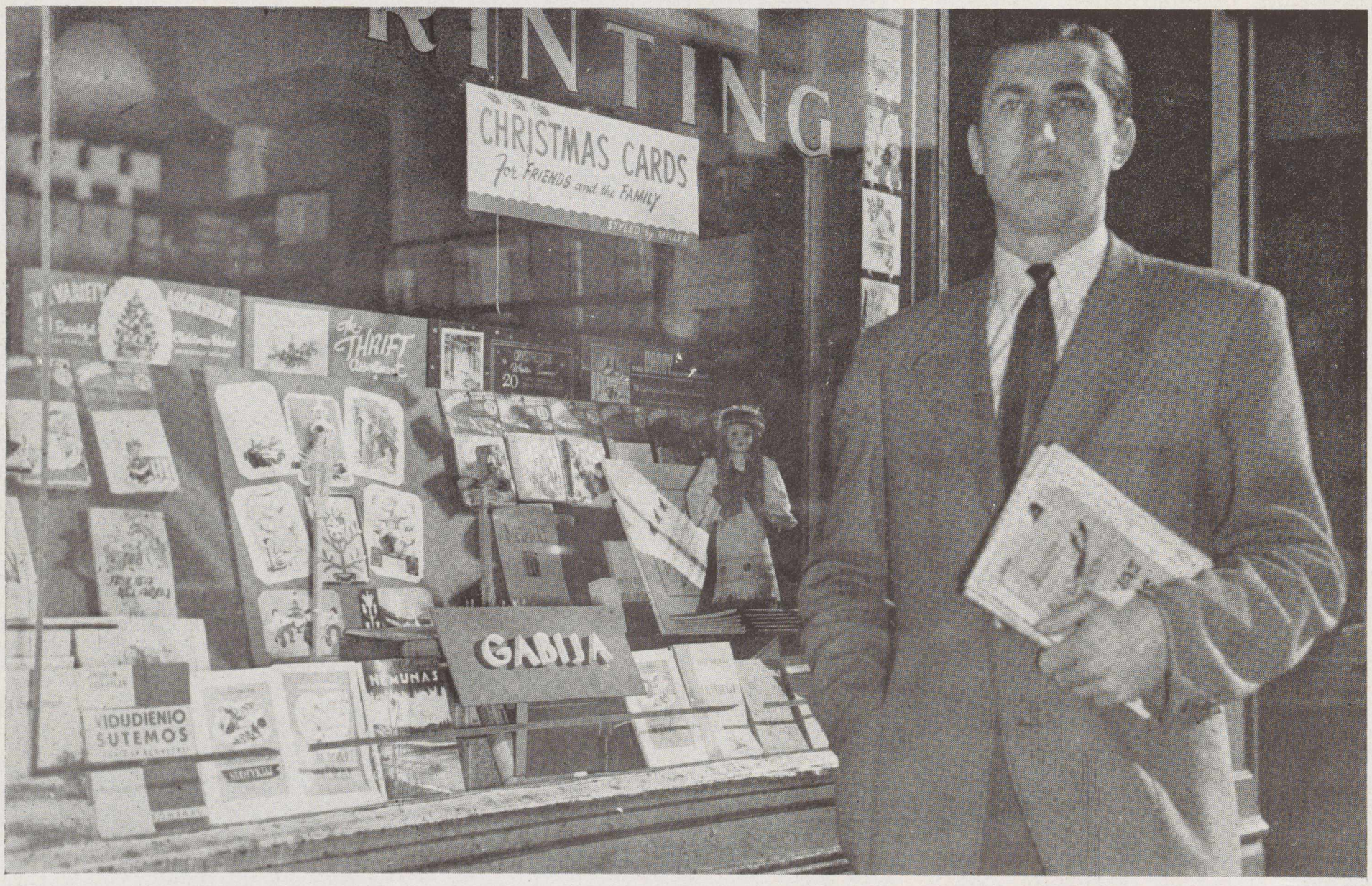

Rašytojas Steponas Zobarskas su žmona ir dukrele; jis gyvena Brooklyne, N. Y. Žiūr. jo apysakos ištrauką 11 psl. / Lithuanian author S. Zobarskas with his family. A fragment from one of his works appears in this issue.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA
GERIAUSIA DOVANA
BIČIULIAMS IR DRAUGAMS
Užsakyk jiems arba paragink juos užsisakyti
Nepamirškit pratęsti LD prenumeratos

Nemuno pusėj yra įkurdinti išimtinai rusai kolonistai. Klaipėdos krašto gyventojų dalis yra likus krašte ir kenčia persekiojimus ir deportacijas kartu su visais lietuviais. Didesnė dalis Klaipėdos krašto žmonių, senų lietuvių, yra iškelta į Vakarų Vokietiją ir ten vargsta sunkią pabėgėlių dalią. Jie negali net kitur emigruoti, nes ir alijantai dėl jų pilietybės dažnai kelia visokių abejonių.

Visi gerai žinome, kad taip, kaip dabar yra, ilgai negalės trukti. Ateis greitai laikas, kai bus daromas pastovus ir teisingesnis Europos žemėlapis. Minėdami sausio 15 d. sukaktį, pasiryžkime kovoti už visos Mažosios Lietuvos įsijungimą į nepriklausomą Lietuvos valstybę. Atsiminkime, kad kova bus nelengva. Kai rusai žlugs, kels vėl savo galvas vokiečiai. Jų visokie "bundai", siekią visų vokiečių valdytų žemių sujungimo po Vokietijos vėliava, gana aktyviai veikia. Tat ir mums reikia aktyviau budėti Mažosios Lietuvos reikalų sargyboje. Taip pat turime nepamiršti tų Mažosios Lietuvos lietuvių, kurie Mažosios Lietuvos Tarybos vadovaujami, vargsta pabėgėlių vargą tarp vokiečių Vakarų Vokietijoj. Jiems nutautėjimo pavojus yra labai didelis. Mūsų pareiga ištiesti jiems pagalbos ranką ir palaikyti su jais nuolatinį kontaktą. Taip pat turime studijuoti būsimos Lietuvos susitvarkymą, kad jungdamiesi su Mažąja Lietuva nedarytume tų klaidų, kurias darėme netolimoje praeityje. Mūsų idealas turi būti, kad būsimoje Lietuvoje visi lietuviai būtų sujungti su vienodom teisėm ir vienodom pareigom. Šita linkme veikdami, pasieksime teigiamų rezultatų.

"Gabijos" knygyne Brooklyne, N. Y. / Lithuanian bookstore, Gabija, in Brooklyn, N. Y. Don. Šulaičio foto

Pittsburgho vyčių radio pusvalandzio vedėjai - Vytautas Jucevičius (kairėj) ir William Kolyčius, Jr.
Vytautas Jucevičius (left) and William Kolyčius, Jr., directors of the Knights of Lithuania radio program in Pittsburgh, Pa.

KUR IR KIEK APSIGYVENO LIETUVIŲ TREMTINIŲ

BALFo pirm. kan. prof. J. B. Končius per Wilkes Barre radio stotį Kalėdų sveikinimo proga pranešė, kad nuo karo pabaigos ligi šių Kalėdų į Ameriką atvyko 25.000 lietuvių tremtinių iš Europos. "Su pasididžiavimu galime pasigirti," kalbėjo kan. J. B. Končius, "kad lietuviai visų kitų tarpe tuo atžvilgiu užima pirmą vietą. Tai žino Amerikos valdžia, visuomenės veikėjai ir tarptautinės organizacijos."

Taip pat pagal šį kan. J. B. Končiaus pranešimą lietuviai tremtiniai taip išsiblaškė po pasaulį: Amerika — 25.00, Kanada — 10.00, Anglija — 6.500, Australija — 3.500, Pietų Amerikos valstybės — 2.000

Dar laukia Europoje emigruoti į Ameriką apie 5.000.

Apie 3.000 senelių, ligonių, našlių moterų su mažais vaikais paliks Vokietijoje.

— — —

Pagal praėjusiais metais JAV įvykusį gyventojų surašymą Chicagoje yra apie 135.000 lietuvių. Tokiu būdu Chicaga yra Amerikos lietuvių sostinė.

Taip Los Angeles vyčiai kviečia į savo šokių vakarą, kuris įvyks vasario 4 d. North Star Auditorium
Los Angeels Knights of Lithuania announce an evening of dancing at a pre-Lenten ball, Feb. 4, 1951.

VENEZUELOS LIETUVIU SUVAŽIAVIMAS

Venezuelos lietuvių kolonija, susikūrusi iš po karo atvykusių tremtinių, rodo pasigerėtino aktyvumo. Spalio 28-29 d.d. Maracay mieste įvyko Venezuelos Lietuvių Savišalpos Bendruomenės apylinkių atstovų suvažiavimas, kuriame dalyvavo 26 atstovai ir didelis burys svečių bei stebėtojų. Atstovai buvo atvykę nuo Caracaso, Maracay, Valencijos ir Barquisimeto apylinkių.

Iš centro valdybos pirmininko inž. V. Venckaus pranešimo paaiškėjo, kas buvo per praėjusius metus nuveikta, o nuveikta tikrai nemažai — įsijungta į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę, suorganizuotas ir su dideliu pasisekimu parėjęs Venezuelos lietuvių tautinis sąskrydis, įsteigtos sekmadieninės mokyklos Caracaso, Maracay, Valencijos ir Barquisimeto lietuvių kolonijose, kuriose lietuvių vaikai lituanistinių dalykų, iškilmingai paminėtos Vasario 16-sios, Rugsėjo 8-sios ir Motinos Dienos , per Maracay radio duotas lietuviškos muzikos, dainų ir poezijos montažas, surinkta keli šimtai bolivarų aukų Tautos Fondui ir k.

Į naują centro valdybą išrinkti: pirm. inž. V. Venckus, vicepirm. J. Bieliūnas, sekr. J. Kukanauza, ižd. dr. P. Neniškis. Dvasios vadu yra kun. A. Sabaliauskas.

Suvažiavimo proga J. Kukanauzos pastangomis ir bendradarbiaujant su A. Skruodžiu, Inž. V. Venckumi ir J. Gineika, buvo suruošta lietuviškos spaudos ir knygos parodėlė, kurioje buvo išstatyta 243 knygos ir 86 visame pasauly išeiną lietuviški periodiniai leidiniai. Tai buvo pirmoji tokios rūšies parodėlė Venezuelos lietuvių gyvenime.

Suvažiavimo dalyviai taip pat dalyvavo pamaldose, kurias atlaikė kun. A. Sabaliauskas ir pasakė pamokslą. Per pamaldas gražiai skambėjo lietuviškos giesmės ir atkreipė atsilankiusių venezueliečių dėmesį.

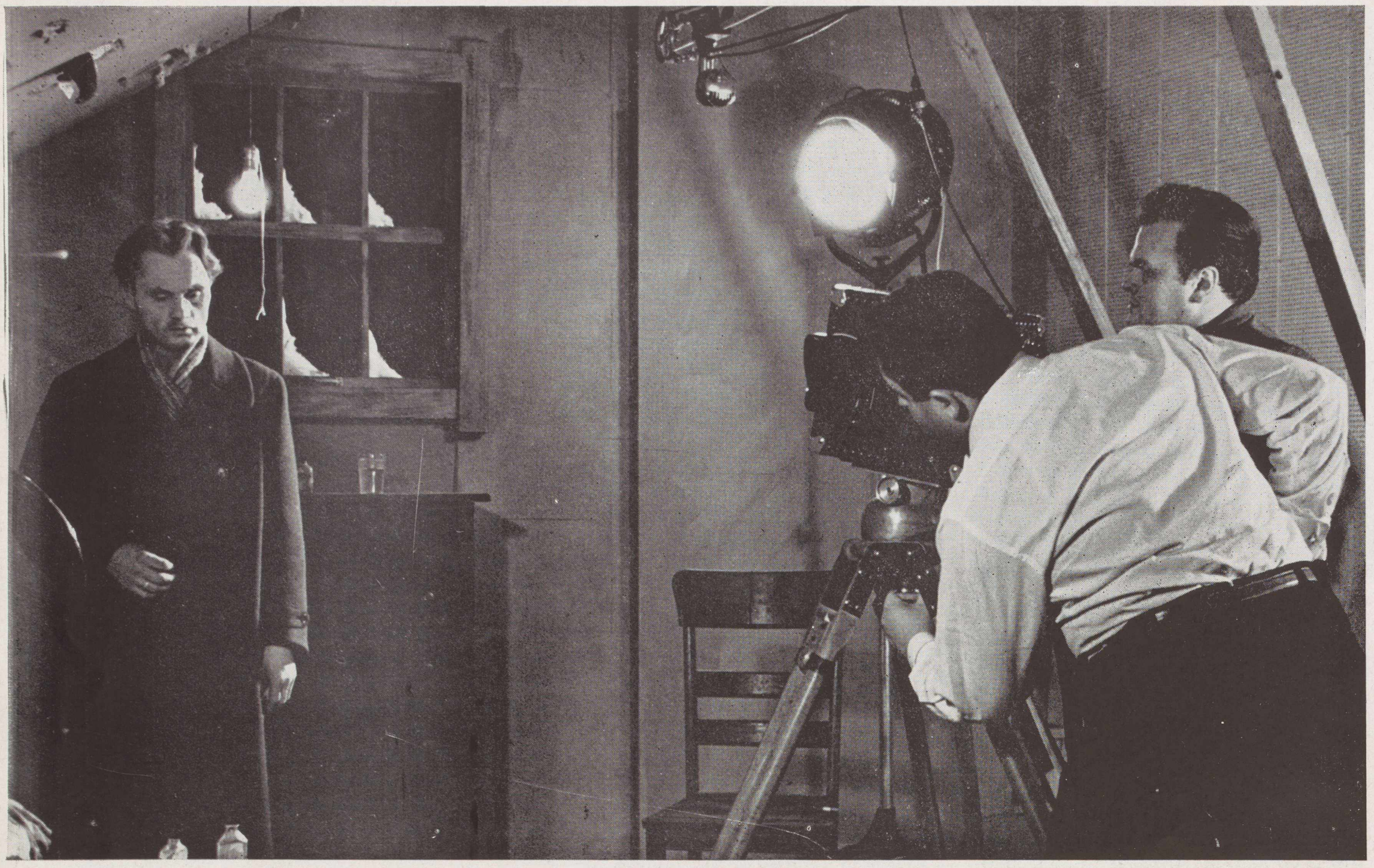
Po oficialios suvažiavimo dalies atstovai ir svečiai dar praleido porą valandų Jardin viešbutyje, kur užkandžiaujant buvo dar pasidalinta įspūdžiais ir padainuota lietuviškų dainų.

Venezuelos Lietuvių Savišalpos Bendruomenė (anksčiau ji vadinosi Venezuelos Lietuvių Savišalpos Sąjunga) yra bendra visų Venezuelos lietuvių organizacija.

R. Rimkus

Venecue.os lietuvių atstovų suvažiavimo dalyviai. / Representatives ot tne Litnuanian Relief Society of Venezuela meet at a convention in Maracay.

Vaizdai iš B. Vešiotos statomos lietuviškos filmos Chicagoje; vaidina A. Brinka. / The filming of a Lithuanian moving picture by B. Vešiota. The lower photo gives a close-up of one of the leading figures in the drama. Don. Šulaičio foto

B. Vesiota stato Chicagoje

Lietuviska filma

Kai Lietuvoje jau keleri metai sovietiniai okupantai suka lietuvišką propagandinę filmą apie Stalino didmergę Melnikaitę, tai Chicagoje *Brunonas Vešiota* pasiryžo tapti tikruoju lietuviškos filmos pionieriu.

Bene dvejus metus B. Vešiota nešiojosi daug kam keistą mintį pastatyti lietuvišką filmą. Jis buvo kreipęsis į Chicagos lietuvių biznierius, prašydamas jų piniginės paskolos bei paramos. Šiaip duosnūs lietuviai piniguočiai šį kartą nedrįsę rizikuoti, nors gerai žinodami Vešiotą ir tai, jog jis padarys, ką sako. Tačiau finansiniai sunkumai nebuvo neperžengiama kliūtis Vešiotai, buvusiam vienu iš vadovaujančių CBS-TV stoties vyrų Chicagoje. Jis kreipėsi pas amerikiečius, ir gavęs 20.000 dolerių pradėjo savo plano realizavimą praėjusių metų rugsėjo mėn. Scenarijų jis pats su Stasiu Pilka buvo parašę anksčiau pagal žinomo rašytojo Kazio Binkio veikala "Generalinė repeticija", kuri ėjo su dideliu pasisekimu Lietuvos teatruose ir net DP vargingose scenose.

Aktorių ieškoti B. Vešiotai ilgai nereikėjo. Pasiryžėlių, kurie po sunkios darbo dienos atsidėtų pamiltajam vaidybos menui, atsirado. Jų tarpe matome A. Brinką, I. Nevinskaitę, P. Milerienę, Kazį Vešiotą, O. Skeverniutę-Stephens, St. Pilką ir V. Valiuką.

Šios lietuviškos filmos inspiratorius ir visa siela – Brunonas Vešiota yra gimęs bei augęs Amerikoje ir gražiai kalba lietuviškai. Jis mano, kad filma bus baigta sukti netrukus, ir jis galėsiąs duoti jos premjerą Chicagoje, kartu su linksma lietuviška komedija ir lietuviško gyvenimo apžvalga. Po to, paleidęs ją į lietuvišką laisvąjį pasaulį, jis galvoja bandyti ją įkalbėti anglų kalbon ir tuo būdu išleisti ją ir kitų tautų publiką.

B. Vešiota taip pat jau galvoja apie scenarijus naujoms filmoms. Vienas iš labiausiai jam patinkančių būtų Švaisto Kuprelis. Šių eilučių autoriui jis pareiškė viltį, kad lietuviai menininkai, ypač rašytojai suprasią jo pastangų vertę ir norės su juo susirišti kuo glaudžiausiai lietuviško meno labui.

ALMUS

PER GROŽĮ Į GROŽĮ

(Atkelta iš 4 psl.)

žį, išgyvename šviesias valandas, gyvenimo našta palengvėja.

Pagaliau turime dėkoti Aukščiausiajam grožio Kūrėjui už paskleistą po pasaulį grožį, kuris "tartum Dievo šypsena išsiliejęs ant pasaulio" (Contardo Ferrini). Dėkoti ir drauge prašyti, kad šis laikinis grožis būtų mums tiek permatomas, kad neužstotų Amžinojo Grožio.

Kai atvykęs į Jungtines Amerikos Valstybes pamačiau kadėdinių švenčių metu taip išsipuošusį kraštą kaip niekur kitur pasauly, kai Texase pamačiau parapijos grožio karalienes parapijos klebonų vainikuojamas, kai išgirdau apie Kalifornijoj (Pasadenoj) įvykstančią rožių šventę, pradedant Naujuosius Metus, ta da labiau kaip bet kada pajutau religijos ir grožio artimybę ir giminingumą.

Sutverti tat, einant krikščionybės mokslu, amžinam grožėjimuisi, jau čia pradėkime kilniai grožėtis. Joksai tikras grožis nesuteps mūsų, nepažemins, neiklampins, nes grožio pasireiškimai tai šviesos spinduliai, o kas spindulius mato, tas anksčiau ar vėliau pakels akis ir į Didįjį Židinį, iš kurio tie spinduliai trykšta. Tat per grožį į Grožį.

JI BUVO GIMUSI ŠOKIUI

BALETO ARTISTĘ V. ADOMAVIČIŪTĘ PRISIMENANT

Kuris iš Kauno V. Teatro lankytojų nepažinojo baleto artistės V. Adomavičiūtės? Ši grakšti, švelni baleto šokėja nuo 1930 metų dalyvavo veik visuose Kauno V. Teatro baleto pastatymuose.

1944 m. vasarą ji pasitraukė iš Lietuvos kaip dauguma jos draugų – baletininkų: ji nebenorėjo sulaukti komunistinių "išvaduotojų".

Atsidurus Austrijoje, ji buvo priimta į Vienos Operos-Baleto Teatrą. Vėliau Poessnecke, Tueringijoje, dar prieš kapituliaciją mokė lietuvių jaunimą tautinių šokių. Gyvendama tremtinių stovyklose –Hanau, Detmolde, Blomberge – buvo ypatingai aktyvi: būrė jaunimą, davė pastatymus, dažnai šoko scenoje. Ją atsimena daugelio stovyklų lietuviai, kur jai teko pasirodyti. Savo menišku šokiu ji blaškė slegiančią tremties nuotaiką, kūrė lietuvišką šokį. Ji aktyviai dalyvavo Lietuvių Tremties Baleto pastatytoj "Copelijoj", su Blombergo menininkais aplankė daugelį lietuvių stovyklų.

Praėjusių metų birželio 8 d. ji su dukrele pasiekė Amerikos krantus, apsigyveno Worcester, Mass., ir nuo pirmos savaitės pradėjo dirbti fabrike. Po sunkaus fizinio darbo ji rugpiūčio 6 d. užmigo ir nebeatsikėlė . . .

A. N.

Baleto artistė Veronika Adomavičiūtė, neseniai mirusi Amerikoje
Ballet artist Veronika Adomavičiūtė, now deceased

Scena iš Lietuvių Dramos Teatro Chicagoje pastatytos A. Škėmos "Živilės" repeticijų metu; iš kairės į desinę - V. Valiukas, A. Škėma, L. Barčaitė ir V. Gandrimas.
A scene from the play "Živilė", written by A. Škėma while in exile. The play was recently staged by the Lithuanian Dramatic Theatre of Chicago.
Foto Don. Šulaičio, Brooklyn, N. Y.

Chicagos Lietuvių Vaikų Teatro artistai po premjeros "Devyni broliai ir sesuo Elenytė" sveikinami visuomenės atstovų; kairėj matyti įteikimas gėlių rež. St. Pilkai.
Chicago Lithuanian boys and girls take a curtain call after presenting the folk play "Nine Brothers and their Sister, Helen." Noreikos foto

Ir vaiku teatra turime

Nežiūrint visų sunkumų, kurie šiame krašte slegia lietuvių kultūrinę veiklą, mūsų scenos menininkai nesiduoda papalaužiami. Dramos Teatras Chicagoje, kad ir persitvarkydamas, veikia ir davė naują pastatymą "Živilę".

Greta jo Chicagoje gruodžio 2 dieną buvo atidarytas Lietuvių Vaikų Teatras, davęs V. Šimaičio inscenizuotą pasaką "Devyni broliai ir sesuo Elenytė". Režisavo S. Pilka, baletą parengė I. Eidrygevičiūtė, o S. Kalvaitis ir kanklininkas K. Šimkus atliko muzikinę dalį. Dekoracijas padarė V. Vijeikis. Vaidintojų skaičius siekė apie 60, kuriuos sudarė mokyklinio amžiaus lietuviškas jaunimas — senųjų ateivių ir tremtinių vaikai.

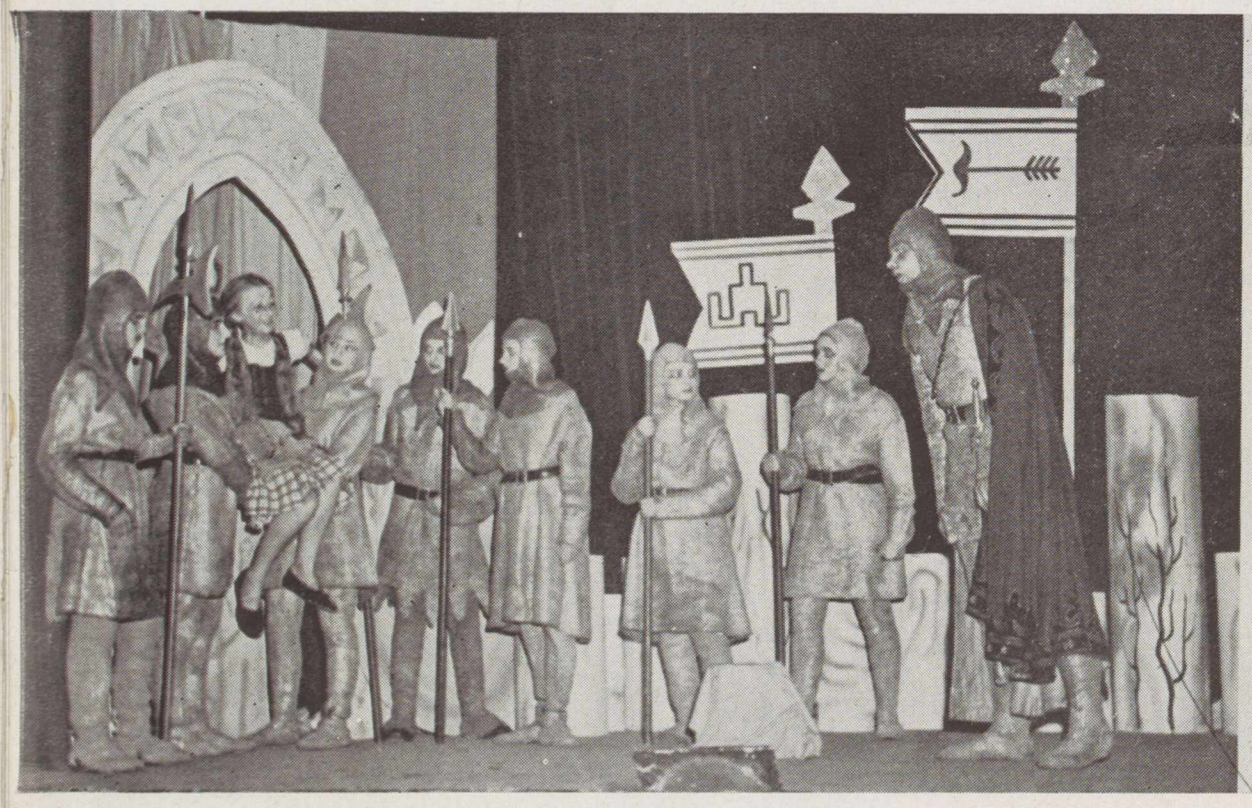
Teatrą atidarant kalbėjo Lietuvos konsulas dr. P. Daužvardis, o teatro globėja J. Daužvardienė perkirpo atidarymą simbolizuojantį kaspiną.

Teatro pastatymu susidomėjimas buvo didelis. Jis sekančią dieną buvo pakartotas kitame teatre, ir žiūrovų susilaukė netikėtai daug.

Šio Lietuvių Vaikų Teatro iniciatoriai yra LTB mokytojų sekcijos nariai. Organizacinę naštą teko išnešti tos sekcijos pirmininkui, žinomam pedagogui M. Krikščiūnui ir mokytojams D. Veličkai, ponioms Kliorienei, Veličkienei ir k.

Reikia pasidžiaugti šia gražia iniciatyva ir palinkėti, kad šis Teatras ilgai gaivinti mūsų jaunuosius tyra lietuviška dvasia.

D. Jaunius

Scenos iš Chicagos Lietuvių Vaikų Teatro pastatytos pasakos "Devyni broliai ir sesuo Elenytė"; kairėj - broliai džiaugiasi suradę savo seserį, kuria iš tikrųjų yra persirengusi ragana; dešinėj - piktoji ragana muša Elenytę. / Two scenes from the folk play "Nine Brothers and their Sister, Helen." A. Guibinsko foto

VISKAS PRAEIS

STEPAS ZOBARSKAS

Amerikiečiams* užėmus miestelį, visas gyvenimas pasikeitė. Iš kalnų pradėjo plaukti nematyti veidai – totorių, kalmykų, kirgyzų, lenkų, rusų, ukrainiečių. Visi jie buvo sugabenti darbams ir apgyvendinti nedideliuose barakuose, iš kurių jie negalėjo kojos iškelti be specialaus leidimo. Kai jų prižiūrėtojai išlakstė, jie pasijuto esą laisvi. Susėdę paliai šulinį, jie tingiai šildėsi saulėje ir laukė, kas bus toliau. Ten pat kareiviai žaidė beisbolą, išsirengę, linksmi, nerūpestingi, pakabinę uniformas ant tvoros. "Koks skirtumas tarp kieto, ugnį skeliančio vokiečio kario žingsnio ir lengvos, laisvos amerikiečio eisenos", mąstė Dagys, gėrėdamasis jų saule nudegusiais muskulingais kūnais. "Ir vis dėlto tie jauni vyrai perplaukė vandenis, sutriuškino vokiečių tvirtoves ir mirtinai parbloškė žvėrį, nuo kurio drebėjo visa Europa."

Kartais jis padarydavo vieną kitą eskizą ir vėl eidavo namo, kur jo laukė kasdieniški rūpesčiai. Su maistu dabar pasidarė dar sunkiau, negu buvo tik ką atvažiavus į miestelį. Maisto normos buvo labai mažos, ir tų pačių nevisada galėdavo laiku gauti. Norint iškeliauti iš miestelio, reikėjo gauti komendanto leidimą, o ir kitur austrai nenorėjo nieko svetimšaliams parduoti. Kartais daktaro žmona užnešdavo duonos kepalėlį ar sviesto kelioliką gramų, tai ir viskas. Jie patys labai skurdo, lygiai, kaip skurdo ir kaimelio gyventojai, likę be tvirtų darbininkų.

Vieną dieną susirgo Dagių mergaitė Laima. Jos veidai degė nuo karščio. Sužinojęs apie ligą, daktaras Borg nekviestas atėjo ligonės aplankyti. Ištyręs pulsą ir karštį, jis įleido jai vaistų po odą, pažadėjo dar kartą užsukti ir jau skubinosi išeiti. Dagys palydėjo jį laiptais žemyn ir tarė:

–Sakyk, daktare, ar ji pavojingai serga?

– Negalėčiau pasakyti, kad pavojingai, – atsakė dr. Borg santuriu balsu, – bet šiais laikais, kada visi taip nusilpę, išbadėję, kiekviena liga pasidaro pavojingesnė. Bet jūs nebijokit, aš padarysiu viską, kad Laima dar šią savaitę pasveiktų. Svarbiausia, kad liga nesikomplikuotų. Tuo tarpu keliausiu toliau. Kalnų trobelėse taip pat pilna ligonių. Epideminis reiškinys. Vakare vėl užsuksiu pas jus. Nuraminkit žmoną. Iki pasimatymo.

Dagys valandėlę stovėjo, žiūrėdamas į atsitolinantį daktarą, paskui sugrįžo

* Ištrauka iš apysakos "Išvietinti žmonės".

Sao Paulo (Brazilija) lietuvių bažnyčios procesija / Lithuanians of Sao Paulo, Brazil take part in a religious procession.

Sao Paulo (Brazilija) lietuvių mergaitės bažnytinėj procesijoj. / A group of Lithuanian girls attends the procession in Sao Paulo, Brazil.

A. Žibo foto

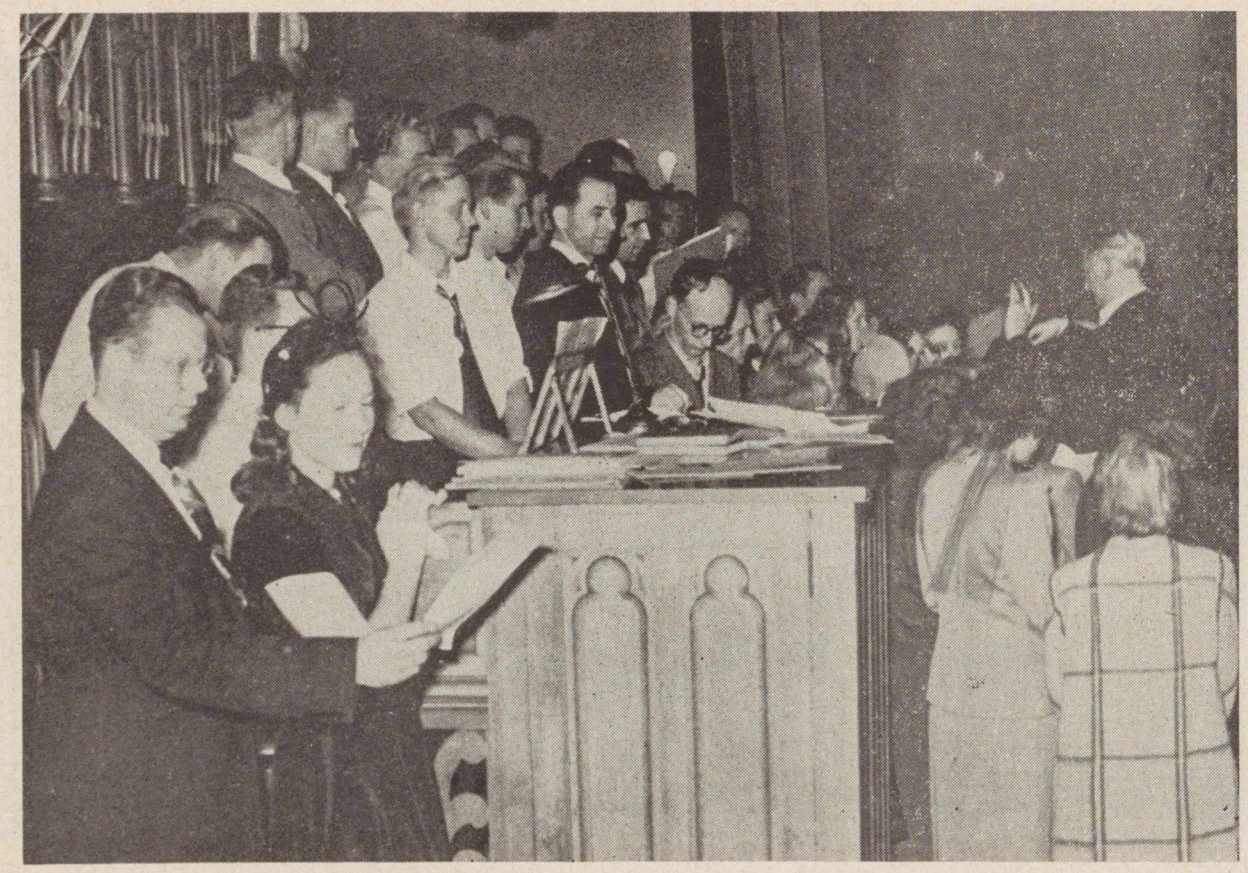
Sao Paulo (Brazilija) šv. Juozapo draugijos choristai procesijoj. / Parishioners stand in attendance as the choir files by in a Lithuanian-Brazilian religious observance at Sao Paulo.

Alice Stephens choras, vienas iš žymiausių Chicagos lietuvių chorų. / The Alice Stephens' Singers, one of Chicago's best Lithuanian choirs. A. Gulbinsko foto

Ponios Piežienės vedamas Amerikos lietuvaičių - sodaiiečių choras Chicagoje. / The Litnuanian-American girl choir led by Mrs. Pieža, Chicago. A. Gulbinsko foto

"Dainavos" choras, diriguojamas St. Sodeikos, pirmą kartą Amerikoje duoda koncertą šv. Kryžiaus bažnyčioje, Chicagoje; kairėj solistai A. Brazys ir Klimaitė. / "Dainava" choir presents its first religious concert in Holy Cross Church, Chicago. A. Gulbinsko foto

prie ligonės. Laima alsavo sunkiai, jos rankos buvo drėgnos. Dagys norėjo priglausti jos skruostą prie savo veido, bet Laima nusisuko nuo jo – jai dabar niekas nebebuvo miela.

– Tėveli, man jau atsibodo sirgti, kada aš galėsiu keltis? – paklausė mergaitė silpnu balsu.

– Ryt ar poryt bus geriau, – ramino Dagys.

– Ryt ar poryt, ryt ar poryt . . . Aš noriu dabar keltis.

– Turėk kantrybės. Juo kantresnė būsi, juo greičiau išgysi. Gulėk ramiai ir lauk, kada visai pasveiksi.

– Ir nesiraukydama išgerk vaistų, – tarė Dagienė, pažvelgus į laikrodį.

– Aš nebenoriu tų karčiukšlių, nebeduok man jų, mamyt!

– Nenori ar nori – niekas čia tavęs neklausia. Reikia gerti, tai ir gerk.

Tai tarusi, Dagienė pripylė šaukštelį geltono skystimo ir suvertė mergaitei į gerklę. Paskui apkamšė iš visų pusių ir pabučiavo į kaktą.

– Dabar užsimerk ir stenkis užmigti.

Dagienės balsas buvo griežtas ir nervingas. Dagys juto, kaip jai sunku žiūrėti į sergančią dukterį, nors ji stengėsi to neparodyti. Nemigo naktys ją labai vargino. Buvo geriau, kai visi buvo sveiki; tada galėdavo visi trys miegoti vienoje lovoje, bet dabar, susirgus Laimai, Dagiui su Dagiene teko gulti ant grindų.

– Bijau, kad ir tu nesusirgtum, – tarė Dagys žmonai. – Atrodai tokia išbalusi.

– Manim nesirūpink, – atsakė ji, – žiūrėk, kad pats nesusirgtum. Poakiai mėlyni, akys įdubusios. Nuolat neprivalgai. Paimk štai nors kąsnelį duonos, vis nebus tuščias pilvas. Norėjau, kad Laima valgytų, bet negalėjau prikalbinti.

Dagys atkando kąsnį ir vėl padėjo: duona karti, vėlėsi burnoje. Jau kelintą savaitę kepėjai maišė kažkokių miltų, kurie niekad gerai neiškepdavo.

Jis priėjo prie lango ir žiūrėjo į karius, besimankštinančius saulėje. Pasigirdo skambalas pietums. Kareiviai traukė nuo tvorų savo marškinius ir ėmė skubiai rengtis. Visi jie atrodė sotūs ir linksmi. Kurį laiką Dagys pats su savim kovojo. Niekada savo gyvenime jis nebuvo prašęs duonos, niekada neteko būti elgeta, bet šį kartą jis turės nulenkti galvą. Jeigu reikėtų prašyti dėl savęs ar dėl žmonos, gal nesiryžtų, bet kai eina reikalas apie sergančią dukrelę . . . Stengdamasis nebegalvoti, jis pasiėmė lėkštę ir, nerodydamas nei žmonai nei dukrai, išėjo kieman.

Kareivių virtuvė buvo netoli bažnyčios, kieme, už medinės tvoros. Linksmai šūkaudami ir balzgindami šaukštais, kareiviai žingsnis po žingsnio artinosi prie virtuvės katilų. Stori, išpūstais žandais virtuvės darbininkai mikliai sukosi aplink, kiekvienam įkrėsdami po gabalą mėsos, daržovių, bulvių košės, šokoladinio pudingo ir pridėdami duonos, baltos kaip sniegas. Pajutęs gardaus kepsnio kvapą, Dagys nurijo seilę.

Kai paskutinis kareivis nuėjo nuo vir-

tuvės, Dagys prisiartino prie vartų. Nebuvo čia jokio sargybinio, ir jis niekieno nekliudomas prisiartino prie virėjo. "Gal jie man duos ne tik duonos, bet ir mėsos," – mąstė jis. "Jeigu dar įkrėstų pudingo . . ." Jis stengėsi sukaupti visas jėgas, kad neprarastų drąsos ir neušmirštų tų kelių angliškų žodžių, kuriuos buvo išmokęs iš seno vadovėlio.

– O tu čia dabar ko? – paklausė staiga atsiradęs MP, didelis, petingas vyras, apsijuosęs baltu diržu ir užsidėjęs ant galvos šalmą. Jis stovėjo priešais Dagį kaip neišgriaunama siena ir aštriu, nedraugišku žvilgsniu peržvelgė nuo galvos iki kojų.

– I . . . here . . . my daughter sick . . . no eat . . . maybe you give me bread . . . – mikčiojo Dagys.

– Čia kariška valgykla, civiliams uždrausta. Supratai? Verboten!

Dagys nuleido akis, susigėdęs, tarsi būtų užkluptas bevagiant. Norėjo dar daugiau pasakyti, bet staiga iš galvos išdulkėjo visi angliški žodžiai. Tuo tarpu virtuvės vyrai vilko maisto likučius į kiemą ir vertė iš katilų į duobę. Išpylė jie daržoves, taukus, netgi šokoladinį pudingą.

– Palaukit! – sušuko Dagys vokiškai, tikėdamasis, kad okupacinė kariuomenė šiek tiek supranta šios kalbos. – Kaip galima išpilti tokius daiktus į žemę? Viso miestelio vaikai galėtų pasisotinti. Mums su sergančia dukra užtektų visam mėnesiui.

– Get out! (Nešdinkis!) – sušuko MP dar griežtesniu balsu.

– Kaip sau norit, bet man atrodo, kad jūsų elgesys yra nedovanotinas. Šventvagystė. Tuo laiku, kai kiti vos nemiršta badu, jūs naikinat Dievo dovanas.

– Ar tu nešdinsies lauk, ar lauksi, kol aš tave išmesiu per tvorą! – užrėkė MP, stumdamas Dagį prie vartų.

– Good by, – sumurmėjo Dagys, pasitraukdamas nuo MP ir net nebeatsigrįždamas į tą pusę. Girdėjo jis pro šalį praeinančių kareivių "hallo", bet nė vienam iš jų nebeatsakė. "Nebuvo taip skaudu, kai stumdė naciai", mąstė Dagys, "bet panieka, patirta iš amerikiečio, kurių mes taip laukėm, mane galutinai pribloškš."

Lėtais žingsniais kopdamas, pasiekė jis kambarėlį, numetė į šalį indą, atsisisėdo ant suoliuko ir užsidengė rankomis veidą.

– Kas atsitiko, kad toks susijaudinęs? – klausė Dagienė patyliukais, nenorėdama išbudinti ligonės.

– Nieko, tik galvą truputį skauda. Išėjau be skrybelės, o lauke taip karšta.

Dagienė pridėjo savo ranką prie jo kaktos ir priglaudė savo skruostą prie jo skruosto.

– Kad nors tu nesusirgtum, – kuždėjo ji.

– Nesusirgsiu, ne, pamatysi, viskas praeis, – ramino Dagys glostydamas švelnutę Rūtos ranką. – Vieną gražią dieną v i s k a s praeis.

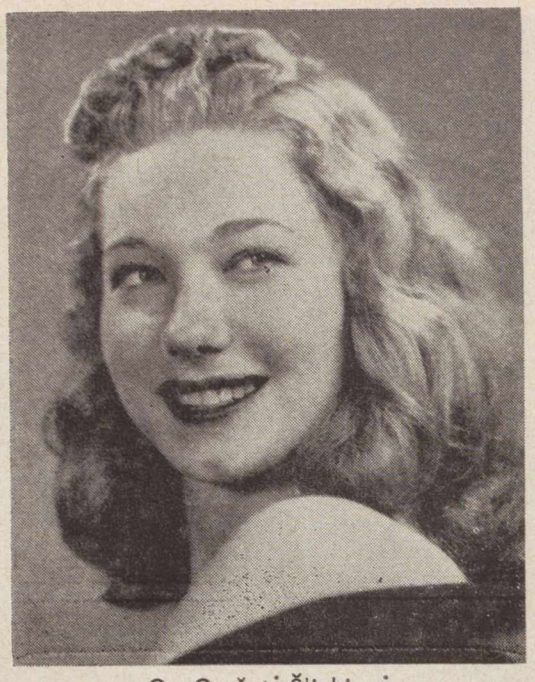
Šv. Kazimiero Akademijos studenčių grupė, šokusi lietuvių tautinius šokius Chicagos muziejaus scenoje; sėdi grupės mokytoja Valeišaitė, aiskintoja Daužvardienė, Seselė Kazimierietė ir akompanatore Prapuolenytė. / Members of the St. Casimir Academy dancing troupe, which performed at the Chicago Museum.
A. Gulbinsko foto

Chicagos Šv. Jurgio parapijos mokyklos mokiniai, suvaidinę "Kalėdų sapną" Chicagos Muziejuje (XI.26); kairėj stovi akompanatorė Prapuolenytė. / St. George Parish Lithuanian school children performed a play called "Christmas Dream" for an international audience at the Chicago Museum. A. Gulbinsko foto

Chicago-Cicero lietuvaites, vadovaujamos Zailskienės, surinko pirmą 1000 dol. BALFui vajaus dieną Chicagoje. / This group of Cicero, Ill., Lithuanians collected $1,000 in one day for the BALF Drive.
A. Gulbinsko foto

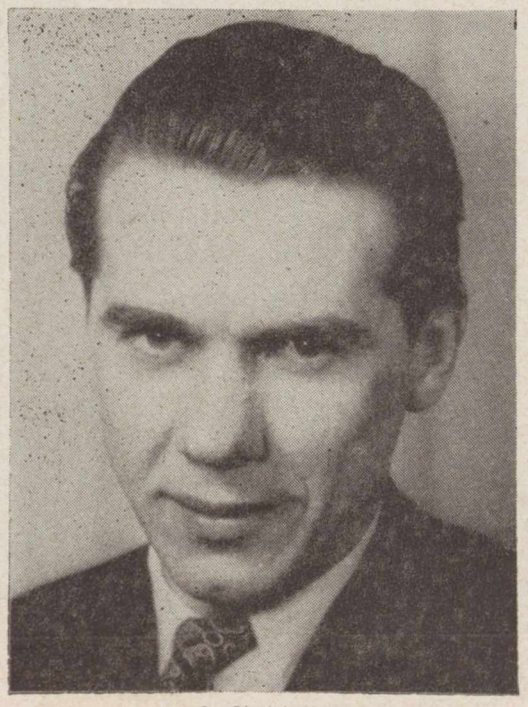
G. Gražytė-Šliakienė

A. Šlapelis

J. Ąžuolaitis

A. Skridulis

Los Angeles Šv. Kazimiero liet. parapijos choras, švenčiąs savo veiklos dešimtmetį; pirmoj eilėj sėdi: B. F. Janušauskas su žmona, ižd. A. Deringienė, chorvedis A. Skridulis, kleb. kun. J. Kučinskas, choro pirm. St. Deringis, sekr. B. Starkienė, vicepirm. K. Malinauskienė ir fin. sekr. E. Varkalytė / The Los Angeles St. Casimir's Parish Choir, now celebrating its tenth anniversary. Pastor J. Kučinskas (center) is flanked by Choirmaster A. Skridulis (left). Photo by W. Balchas

LIETUVIŠKA DAINA Prie Pacifiko

LOS ANGELES LIETUVIŲ PARAPIJOS CHORO DEŠIMTMEČIO PROGA

B. STARKIENĖ

Ankstyvą 1940 metų pavasarį į Los Angeles miestą atvyko du lietuviai kunigai — a. a. prel. J. Maciejauskas ir kun. J. Jucevičius iš Omaha, Nebr. Jie pasižiūrėjo, aplankė vieną kitą lietuvių šeimą, kurių adresus turėjo, ir išvažiuodamas prel. Maciejauskas pareiškė, kad jis netrukus sugrįš ir bandys čia įkurti lietuvių parapiją.

Tuo senelio kunigo pažadu niekas netikėjo, nes į Los Angeles buvo atvykę ankščiau kiti kunigai, sveiki ir daug jaunesni, bet pamatę sąlygas ir, kas svarbiausia, nedidelį skaičių lietuvių, retai išsimėčiusių po platų miestą bei jo apylinkę, — išvažiavo ir daugiau nebegrįžo.

Už maždaug poros mėnesių prel. Maciejauskas sugrįžo, ir lietuvių šeimos gavo pranešimus, kad lietuviškos pamaldos įvyks šv. Povilo bažnyčios pogrindy, ant Washington Blvd. ir Crenshaw.

Mes galvojome, kad kunigas atlaikys mums pamaldas ir išvažiuos, nes parapijos įkurti čia neįmanoma.

Tokiu būdu 1940 m. birželio mėn. vieną sekmadienį Los Angeles mieste pirmą kartą suskambėjo "Pulkim ant kelių", tačiau be vargonų ar pianino. Jis buvo sugiedotas dviejų moterų (B. Starkienės ir R. Janušauskienės, — Red.) ir po to pamaldos praėjo tyloje. Per pamokslą prelatas nupasakojo savo planus ir kartu pranešė, kad jis nuo šio laiko apsigyvena Los Angeles mieste.

Šv. Povilo bažnyčios pogrindžiu naudojomės keletą mėnesiu. Per pamaldas garsiai giedojome lietuviškas giesmes, pianinui pritariant.

Vieną dieną šv. Povilo bažnyčios klebonas pranešė, kad turime išsikraustyti iš pogrindžio, nes, viena, per garsiai giedam, o, antra, jam yra reikalingas sklepas-pogrindis.

Tai buvo visai nelaukta naujiena, nes tos bažnyčios klebonas buvo mums užtikrinęs, kad čia galėsime melstis, kol įsigysime kokią nors savo pastogę.

Po to mus sutiko priglausti vengrų klebonas M. Lani. Tuomet mes vengrų bažnyčioje giedojome lietuviškas giesmes, o jų vargonininkė mums grojo.

Taip turėjome savo pamaldas apie pusę metų.

1941 m. liepos 1 d. įvyko pašventinimas pirmos lietuvių bažnyčios Los Angeles mieste ant Trečios alejos (Third Ave.) Prelatas vėl prašė, kad toliau vargonaučiau, bet tuo metu į Los Angeles atvažiavo Gražių šeima, o jų duktė Genovaitė, gera pianistė, prašoma prelato apsiėmė laikinai patarnauti, kol atsiras tikras vargonininkas.

Taip vargonininkų belaukiant, G. Gražytė ėjo vargoninkės pareigas apie pusantrų metų, o mes giedojome lietuviškas giesmes ir turėjome skaitytas mišias.

Vėliau, prelato pakviestos, atvyko trys seserys pranciškietės. Viena jų, sesuo

Asizi, buvo prityrusi vargoninkė-chorvedė.. Ji suskirstė mus į keturias partijas, vyrų ir moterų, išmokė dvejas mišias giedoti ir daugelį dainų. Bet tai tęsėsi neilgai: pašaukus vyrus į kariuomenę, likome vienos moterys ir tęsėme giedojimą dviem balsais. Taip pat seserys pranciškietės buvo paskirtos mokytojauti toliau nuo mūsų bažnyčios, ir mes taip netekome savo vargonininkės.

Apie tą laiką (1945 m. rugpiūčio mėn.) į Los Angeles atvyko A. Šlapelis. Džiaugėmes, kad vėl turėsime vargoninką, tačiau pasirodė, kad jis ne vargonininkauti atvyko, bet pabėgo nuo vargoninkavimo ir čia nori pailsėti bei pataisyti sveikatą. Jis daug padėjo rytais vargonuojant ir šiaip visur kur, bet nuolatiniam vargonininko darbui prelatas jo neprikalbėjo.

Tokiu būdu G. Gražytei teko imtis vargoninkavimo antrą kartą. Nenoriai ji sutiko ir laikinai, kol gausime tinkamą žmogų, tačiau jai teko tas pareigas nešti dvejus metus, iki 1947 m. pradžios.

Prel. J. Maciejauskui mirus 1947 m. pavasarį, jo vietininkas kun. J. Kučinskas vėl prašė A. Šlapelį, kad užimtų vargonininko vietą nors laikinai, nes yra vilčių, kad iš tremties atvažiuos muzikų-vargonininkų. A. Šlapelis su ta sąlyga sutiko ir su choru išdirbo 19 mėnesių. 1947 m. balandžio 10 d. įvyko choro susirinkimas, kuriame A. Šlapelis nustatė chore tvarką, kuri buvo praktikuojama jo vestuose choruose per eilę metų. Buvo įvesti susirinkimai, išrinkta valdyba, nustatyti mokesčiai. Nuo to laiko įvesta choro veiklos užrašų knyga.

A. Šlapelis chorą išmokino naujas mišias, naujų lotyniškų giesmių, ir buvo suruošti du sekmingi lietuviškų dainų koncertai.

A. Šlapelį pakeitė iš tremties atvykęs J. Ąžuolaitis, kuris mums vargonavo dešimt mėnesių. Buvom pradėję mokytis naujas mišias, bet nebaigėm. Prie J. Ąžuolaičio buvo suruoštas vienas koncertas.

J. Ąžuolaičio vietą vėliau užėmė A. Skridulis, taip pat atvykęs iš tremties, ir yra dabartinis mūsų choro vedėjas.

Choro narių skaičius dabar siekia 38, iš kurių 10 yra iš naujai atvykusių lietuvių. Choro garbės nariais yra B. Starkienė, A. Šlapelis, Janušauskai ir K. Malinauskienė.

Choras, kaip ir mūsų parapija, kūrėsi labai sunkiose sąlygose. Buvo visokių dienų, ir labai sunkių ir lengvesnių. Niekada netrūko ardytojų, bet visada turėjome ir nuoširdžių rėmėjų, ne vien žodžių, bet ir materiališkai. Galėčiau suminėti visą eilę šeimų ir asmenų, kurie mums daug padėjo. Savo laiku lietuviškuose laikraščiuose (Amerikoj, Darbininke, Drauge) buvo visa tai aprašyta. Tačiau mes negyvename praeitim, o žiūrime į ateitį. Darbas ir vargas nenuėjo niekais, ir dėl to turime tik džiaugtis.

Bronė Starkienė

Los Angeles Šv. Kazimiero parapijos choras 1940; vidury B. Starkienė, pirmoji choro organizatorė. St. Casimir's Parish Choir of Los Angeles in 1940. Center: Bernice Stark, who first organized the singers.

PACIFIKO PAKRAŠČIO "PALANGOJE"

Jei kam teks apsilankyti Pacifiko pakraštyje ir pervažiuoti Santa Monicos miestelio viena iš didesnių gatvių — Ocean Ave. — galės lengvai pastebėti prie vieno dviejų aukštų mūrinio namo iškabą "Palanga Apts." Nežinančiam tai yra maloni staigmena: štai ant paties Pacifiko kranto jis randa "Palanga", tarsi, Baltijos pajūry.

Jei jūs įeisite į šią "Palangą" ir pasiteirausite šeimininkų, jums prisistatys BRONĖ STARKIENĖ ar jos sūnus MILTONAS STARKUS, ir jie jus lietuvišku nuoširdumu priims.

B. Starkienė ir jos sūnus Miltonas (pernai baigęs Kalifornijos un-tą, vienas LD redaktorių) yra gerai žinomi ne tik Kalifornijos lietuvių visuomeniniame gyvenime. Karo ir tuoj pokario metu B. Starkienė taip stipriai buvo įsitraukusi į vietos organizacinį gyvenimą, kad per eilę metų (1940-48) jai teko būti kartu net šešių organizacijų sekretore. Taip pat ji yra viena iš steigėjų vietos BALF ir ALT skyrių. Be to, ji visą laiką buvo aktyvi lietuvių parapijos, ir ypač parapijos choro narė.

Paskutiniu metu B. Starkienė kiek išsijungia iš organzacijų valdybų ir visą savo dėmesį daugiausia skiria lietuvių parapijos chorui.

— Kodėl Jūsų pastaruoju metu tiek nebematyti organizacijų valdybose? — paklausiau.

— Atvažiavo daugiau naujų žmonių; jie gal geriau tą darbą atliks . . .

Los Angeles lietuvių parapijos chorui B. Starkienė priklauso jau dešimt metų. Ji buvo pirmoji šio choro organizatorė ir chorvedė. Kai 1940 m. prel. Maciejauskas pradėjo rūpintis lietuvių parapijos įkūrimu Los Angeles mieste, jis paprašė B. Starkienę suorganizuoti giesmininkų būrį. Ji surado 8-10 asmenų (R. Janušauskienė, Marg. Janušauskaitė, St. Šimkutė, A. Pociūnas, prof. K. Pašktas, K. Malinauskienė, A. Kvedaitienė ir kiti). jį paruošė ir pradėjo giedoti per lietuvių pamaldas. Vėliau, kai vargonavimą perėmė Gražytė ir po jos Šlapelis, ji nuolat rūpinosi choro išlaikymu, o 1947 m., chorui sudarius savo valdybą, ji buvo išrinkta sekretore ir ja tebėra iki šiol.

Kaip choro steigėja, B. Starkienė džiaugiasi, kad choras stiprėja ir šiemet gali jau švęsti savo veiklos dešimtmetį.

— Kas jus taip pririšo prie lietuviškos dainos ir giesmės? — neiškenčiau nepaklausęs.

— Kai dar buvau jauna mergaitė, pradėjau dalyvauti chore, ir visas tas giesmes bei dainas, kurias dabar išpildom, atsimenu iš Lietuvos.

B. Starkienė (Valaitytė) į Ameriką atvyko 1914 metais. Ji kilus iš Gelgaudiškio miest.

Su savo vyru bei sūnum 1929-37 metų laikotarpy ji penkis kartus lankėsi Lietuvoje ir manė ten įsikurti, bet negalėjo prisitaikyti prie sąlygų ir todėl grįžo į Ameriką.

Jos vyras mirė 1936 m. Dabar ji verčiasi iš namų.

B. Starkienei yra artimi ir spaudos reikalai. Savo bute ji turi nemažą knygynėlį ir mielai perka išeinančias liet. knygas ir prenumeruoja eilę liet. laikraščių. Iš savo pusės ji neretai pasiunčia laikraščiams žinių iš vietos lietuvių gyvenimo.

B. Starkienė buvo didelė rėmėja "Kalifornijos Lietuvio", įėjo į jo redakciją ir rūpinosi jo išlaikymu. Ji uoliai prisidėjo prie kiekvieno parengimo tiek savo gausiais fantais, tiek darbu.

Pradedant leisti "Lietuvių Dienas" B. Starkienė gyvai parėmė šią mintį ir padėjo bei iki šiol padeda, kuo galėdama. Ji kartu su Los Angeles parapijos choru yra ir šio LD numerio garbės leidėja.

T. Jazbutis

Scena iš Detroito, Mich., Lietuvos Vyčių pastatymo "Subatos vakarėlis" (lakr. 18 d.) / A scene from the play "Saturday Night" staged by the Detroit Council of the Knights of Lithuania.

Iš San Francisco padangės

LAUKĖ LIETUVIU IŠ ŠANCHAJAUS

San Francisco, Calif., lietuviai turi keletą draugijų. Viena iš veiklesnių yra vietos BALF skyrius. Paskutiname jo susirinkime (11.26 d.) buvo išrinkta nauja valdyba: pirm. E. Jasaitis, vicepirm. A. Pranys, sekr. D. Grebliauskas ir ižd. A. Poškus. Susirinkime dalyvavo apie 25 narius. Paiškėjo, jog kasoje yra 169 dol.

Susirinkime taip pat dalyvavo ir kalbėjo kun. Pavalkis ir kun. Manelis.

Lietuviškos parapijos San Francisco lietuviai dar neturi, nes jie dar nėra tuo atžvilgiu susiorganizavę ir be to jų yra per mažai.

P-lė Liesytė per susirinkimą pranešė, kad lapkr. 30 d. laivu iš Šanchajaus atvyksta su kitais pabėgeliais iš Kinijos ir 20 lietuvių. Buvo susirūpinta jų priėmimu, nors kai kas paabejojo, ar tai iš tikro bus lietuviai. Poškus, Liesytė, Zaborskienė, Anscott, Jasaitis ir k. pasisiulė priimti šių pabėgėlių po vieną kitą pas save.

Pasitikti laivo į uostą nuvyko A. Poškus. Pasirodė, kad tai Lietuvos žydai, kurie nė lietuviškai nemoka. Vienas iš jų prisistatė su lietuviška pavardę — Jurgis Šileikis, kurį priėmė pas save A. Poškus. Tūla Bielojovaitė, 62 metų amžiaus, dar prisiminė ir keletą lietuviškų žodžių. Ją paėmė Jasaitis.

Įdomu paminėti, kad lietuvių yra susiorganizavusių ir toliau į šiaurę. Seattle, Wash., veikia Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino Draugija, o mieste gyvena apie 100 lietuvių šeimų. Taip pat Tacomoj, Everett, Bremerton ir Roslyne priskaitoma apie 60 liet. šeimų.

A. D.

Juozas ir Pranciška Kratage (Kratavičiai), Detroit, Mich., lapkričio 26 d. šventė auksinių vedybų sukaktuves. Jie yra nuoširdūs lietuviškų reikalų rėmėjai. Mr. and Mrs. J. Kratage, who recently celebrated their 50th wedding anniversary in Detroit, Mich.

KA VEIKIA SKAITYTOJAI

— Adv. J. Grish, Chicago, Ill., žymus lietuvių veikėjas, su žmona atostogauja Kalifornijoj. Jis yra uolus Kalifornijos lietuvių pionierių rėmėjas.

— Robertas ir Jadvyga Lane, San Francisco, Calif., susilaukė pirmojo sūnaus, kurį pakrikštijo Robert Paul vardu.

V. Baltrušaitis, Los Angeles, Calif., surežisavo "Viengungių" operetę, kurią pastatė L. A. lietuvių parapijos choras savo veiklos dešimtmečio proga. Spektaklis puikiai pasisekė.

— Vyt. Aušrotas, Toronto, Ont., LD platintojas Kanadoje, vedė Sigitą Jonaitytę. Daug laimės.

— Florencija Korsakaitė, Los Angeles, Calif., sekmingai koncertuoja New Yorke ir gražiai įvertinama tiek lietuvių, tiek kitataučių.

— B. Pukis, Milwaukee, Wisc., užsiprenumeravo Lietuvių Dienas 3½ metų.

— Antanas Kiškis, Los Angeles, Calif., pašauktas į kariuomenė ir atlieka apmokymą tankų batalijone Camp Roberts, Calif.

"LIETUVIU DIENU" ATSTOVAI

LIETUVIŲ DIENOMS yra reikalingi platintojai kiekviename lietuvių centre, kiekvienoje lietuvių kolonijoje. Dėl platinimo sąlygų prašome rašyti administracijai.

AMERIKOJE galima LD užsisakyti pas šiuos atstovus-platintojus:

Petras Abromaitis
1620 W. Julian St., Chicago, Ill.
Vyt. Beleckas
295 Wyona St., Brooklyn, N. Y.
Gabija
340 Union Ave., Brooklyn, N. Y.
P. Bernotas
104 Sunnyside Ave., Waterbury 8, Conn.
K. Bradūnas
1325 Glyndon Ave., Baltimore 23, Md.
Ant. Giedraitis
9 Seymour St., New Britain, Conn.
Kun. Jusevičius
5412 S. 32th St., Omaha, Nebr.
Vincas Bo:is
1512 24 St., Detroit, Mich.
Aug. Pranys
1500 Sutter St., Hotel Majestic, San Francisco, Calif.
Jonas Rimašauskas
1847 E. 86th St., Cleveland 6, Ohio
Reimondas Rimkus
1522 S. 48th Ct., Cicero, Ill.
Kun. Jonas Tamulis
3860 Division Ave., South Grand Rapids, Mich.
Vyt. Tarvainis
4208 McKinley, Detroit, Mich.
Urbanas Photo Studio
749 W. Baltimore St., Baltimore, Md.
L. Valiukas
2035 Stapleton St., Dayton 4, Ohio
Antanas Valavičius
5827 S. Claremont Ave., Chicago 36, Ill.
Vyt. Va'aitis
Schuyler St., Amsterdam, N. Y.
Ed. Vilutis
3736 Pulaski St., E. Chicago, Ind.
V. Volertas
1529 S. 2nd St., Philadelphia 47, Pa.

ANGLIJOJE:

B. Balys
(Jam atsiskaito visi platintojai Anglijoj)
24 Reginald St., Marsfie'ds, Bradford, Yorks
A. Grigaliūnas
U. 12 Brooklands Hostel, Coventry
K. Steponavičius
126 Borton Lare, Eccles
P. Dragūnas
265 Albert Rd. Aston, Birmingham 6
A. Jarašiūnas
Leamington, Spa, Warv.
P. Ramaitis
Green, Nr. Twyford, Berks
V. Montvilas
E. V. W. Hostel New Gate Str., Nr. Hartford
V. Zdanavičius
35 Fashian St., London

AUSTRALIJA

Kun. P. Jatulis
C/o Archbishop House, W. Terrace, Adelaide
V. Kazokas
Lith. Cath. Center, 5 Young St. Circular Quay
Sydney
J. Rugelis
25 John St., Sydney
J. A. Skirka
CJC Block "J" 11-4, Bathhurst

KANADA

V. Aušrotas
162 Gorevale Ave., Toronto, Ont.
S. Bujokas
1338 Downing St., Winnipeg
A. Diržys
484 Ossington Ave., Toronto, Ont.
J. Krišči:nas
96 Wright Ave., Toronto, Ont.
J. Pleinys
24 Fife St., Hamilton

PIETŲ AMERIKOJE

Kun. Sabaliauskas
Colegio Salesiano, apart. 369, CARACAS, Venezuela
M. Laupinaitis
C/o Estanislau O. S. B., Caixa Postal 118
Sao Paulo, Brazil

Two pictures of Lithuania before the Soviet occupation. Above: a typical farm dwelling. Below: Union Square in Kaunas. / Du vaizdai iš Lietuvos nepriklausomybės laikais: viršuj - ūkininko troba; apačioj - Vienybės aikstė Kaune.

LITHUANIAN MINISTER APPEALS TO THE UN

In a letter dated October, the Minister of the Republic of Lithuania, Povilas Žadeikis, addressed an appeal to the United Nations through its Secretary General, Trygve Lie. The contents of the letter is here quoted in part, together with the reply of Andrew Cordier, Executive Assistant to the Secretary General of the United Nations Secretariat.

"In my note to you of October 31, 1949, with which I transmitted a memorandum, dated October 3, 1949, from the Supreme Lithuanian Committee of Liberation (unofficial spokesman for the Soviet-enslaved Lithuanians), pertaining to the genocidal character of the Soviet occupation of Lithuania, I stated that the Lithuanian people are unanimous in believing that the time has come for the United Nations to make a determined effort to prevail upon the Soviet Union to abandon its attempt to exterminate the Lithuanian people by means of brutal mass deportations, – and to restore to the Lithuanian nation its fundamental rights and independence of which they have been deprived by the unprovoked Soviet Russian aggression when upon the unilateral decision of the Kremlin the Red Army invaded Lithuanian on June 15, 1940, in violation of the existing treaties and solemn engagements, described in the statement of the United States Government of July 23, 1940, as 'devious processes.' As Soviet expansionism is the main cause of tension in various parts of the world today, which has resulted in the Korean crisis, so the same Soviet expansionism was responsible for the Baltic crisis in 1940, especially when in 1939 Soviet Russia and Nazi Germany joined hands in the unholy alliance of conspiracy. Soviet diplomacy, instead of complying with the principles of the Atlantic and the United Nations Charters, is bending all its efforts on propaganda to convince distant countries, and to intimidate neighboring countries, concerning the legality of the occupation and of the annexation in 1940 of Lithuania and the other Baltic countries which they accomplished by means of military force and of the Soviet type of elections which they prefer to call a plebiscite. The plain truth is that a plebiscite has never been held in Lithuania and that the Soviet type of elections served only as a device to keep the reins of government in the hands of a minority against the will of the majority of the people. The conscience of the civilized world, however, refuses to believe that a sovereign and independent country like Lithuania, a country imbued with traditions of independence in the past, and a nation predominantly Roman Catholic, would voluntarily exchange its liberties and independence for foreign enslavement of the type for which the Soviet dictatorship is notorious. Human Rights, as they are defined in the Universal Declaration of Human Rights, are unthinkable in countries under Russian Bolshevism.

"Though the Soviet Union is a member of the United Nations, it has paid no heed to the rights of others, and the situation described in the above mentioned memorandum, instead of improving, has become worse, especially where the farmers are concerned . . .

"Persecution of intellectuals is based on their lack of enthusiasm for the Marxist-Leninist-Stalinist ideology. Since 1948 it was the clergy, the teachers, and the farmers who have suffered most. Sixty percent of the clergy has been liquidated; the remaining teachers are threatened and intimidated; special measures are taken against the farmers. Individual farmers are accused of supporting the partisans (underground resistance) and are charged with being relatives of the refugees and D. P.'s Charges and accusations result in deportations. Homes of the deported farmers are often burned or turned over to the Bolshevik activists (istrebiteli). Unbearable taxes and the compulsory deliveries in kind of unreasonable quotas plague all the farmers. Non-compliance with those measures results in deportation for several years. In the district of Mariampolė 153 farmers were thus sentenced in a single performance of Communist justice. The transfer of farmers from their own farms to abandoned farms is also practiced. A farmer is ordered by the MGB officials to give up his farm and to move within one hour to another farm left behind by a deportee or a refugee. These transfers are carried out under appalling conditions. Farm collectivization often assumes a genocidal aspect; more than one-third of the farmers have already been affected by collectivization. Farmers holding more than fifteen hectares are regarded as "exploiters." The "exploiters" are not admitted to the collective farms. In order to make room for Russian colonists, the farmers are driven from their farmsteads under the slightest pretext. Even that is not enough. A statement published in December, 1948, in the *Tarybų Lietuva* (*Soviet Lithuania*), and signed by A. S. Trofimov (a Russian official of the Lithuanian Communist Party), referred to a farmers' revolt against collectivization. However, according to the above mentioned memorandum, no revolt had taken place, but that the Communist Party had wished to use this as a pretext for the expediting of the collectivization program and for the bringing in of more Russian settlers to work in these "kolchozes." The MGB officers are authorized to eliminate the local population by any means that suit their purpose. The picture of the present-day life of the Lithuanian farmer is grim indeed. *To save the farming population is Lithuania's main concern at the present time . . .*"

The shifting sands of Nida, on the shores of the Baltic Sea, Lithuania / Kelaujančios kopos Lietuvos pajūry

UNITED NATIONS REPLY

"I am directed by the Secretary-General to acknowledge your communication of 4 October 1950, the receipt of which will in due course be notified to the General Assembly.

"Accept, Sir, the assurances of my highest consideration."

A. Cordier, Executive Assistant to the Secretary-General.

Zegonas, Jonas and Fabijonas

(Concluded from last month)

When his comrades came back for dinner they found the meat set on the table.

And Zegonas said: "Look you here, men, the dinner is ready; sit down and eat, and later we'll go about our task."

So they sat down and ate dinner, rested themselves and then all went out into the fields to see whether there was any trace to be found of where the bearded herdsman who fed and watered his oxen disappeared to. As they went along they saw spots of blood and the ground turned up by the dragging stump. After they had gone about a half mile from the court they found a little hill at the farther end of the court land; in that hill there was a hole and the tracks ended there. This was where the bearded one had crept in.

Then Zegonas said: "Amma, Fabijonas, you crawl into the hole."

But he was afraid and would not crawl in. Then Zegonas asked Jonas to crawl in, but he, too, took fright and would not crawl in.

Then Zegonas said: "All right, I'll crawl in myself, but if you two trick me, then you'll not be left alive."

"And how'll we pull you out?"

"If I find what we're looking for I'll tell you two how to pull me out."

So they braided a kind of cradle out of osier shoots and tied a long rope to it. Zegonas sat down in the cradle, and the other two lowered him into the cave. They let him down deep, to fifteen measures depth into the ground. Then Zegonas found a door, which he opened, and went into a small room.

As he was rattling at the door a young maiden came out, the king's youngest daughter, who asked of Zegonas: "Friend, what are looking for there? Don't go any farther; my lord is sleeping and if he should feel your presence, he'd tear you to bits."

Zegonas said: "And what sort is he?"

She answered: "He's the king's youngest son, he has three beast's heads. When he sees you he'll devour you."

Zegonas said: "Very well, most glorious princess, I want to try him too. Only please show me where your lord sleeps."

She carefully opened the door, and Zegonas went in softly and saw the three beastly heads sleeping the afternoon in bed. Zegonas drew his sword and struck across the back of the neck, striking off all three pates.

The princess fell into Zegonas's arms, and said: "Friend, thanks to you for rescuing me, but my sisters have mightier lords: one has six heads and the other twelve. And they have to louse all those heads. If you and they are able, then you'll rescue us — We're all three one king's daughters."

Zegonas replied: "Very well, I'll see. You'll find that the Lord God will save us."

As they talked the second princess came in, sister of the first.

Zegonas spoke briefly: "Amma, most glorious princess, show me your lord."

"Friend, don't go," said the second princess; "you'll deceive yourself. He has great strength and will rip you to pieces."

Paying no heed, he carefully opened the door and went in and saw the beast with six heads lying outstretched on the bed, taking his afternoon nap. In a moment he drew his long and broad sword and struck such a blow that with one stroke he lopped off all six heads, and the beast perished.

The all three rejoiced and the maidens thanked him, and said: "Friend, how good it is that you've rescued us. But what'll we do with our eldest sister? Her lord is a dragon with twelve heads. He's the eldest, but today he's very tired— a big stump got caught in his beard and he can in no way rid himself of it, so he's sleeping peacefully."

As they were talking the eldest sister came in too, for her lord was already fast asleep.

Seeing Zegonas with her two sisters, she said: "Friend, who brought you here and how did you free my sisters? With me now it's a great hardship, for my lord is very strong and has twelve heads, and you'll not do anything with him."

Zegonas replied: "Most glorious princess, show me your lord's bed."

Fearful and trembing, she opened the door a bit. Zegonas shuddered at the sight of such a monster, but he quickly drew his kingly sword and struck the beast across the back of the neck. He struck off nine heads all at once; however, he with the three remaining heads wanted to rise. Then, without a moment's wait, he dealt a second blow and all the twelve heads went flying. In the scuffle Zegonas's sword slipped and he cut his shin. The eldest princess immediately removed from her shoulders her costly silken scarf, tore it in half, put the one half back on her shoulders and with the other half dressed and wrapped Zegonas's leg. In addition, the eldest princess removed a ring from her finger and gave it to Zegonas. All four rejoiced very much and the princesses thanked Zegonas for freeing them from those fiends.

Then they all went to the hole. They seated the youngest in the osier cradle first and tugged the rope. The others pulled it up in a jiffy.

Seeing a beautiful princess, Jonas and Fabijonas rejoiced, and said: "Thank God, we two will live through."

Then they lowered the cradle again and pulled up the second princess.

So those two said to each other: "We two have plenty, we already have ours. Let Zegonas shift for himself."

But the princesses wept and prayed that their sister and her savior might also be pulled up. Those two lowered the cradle a third time and pulled up the eldest princess.

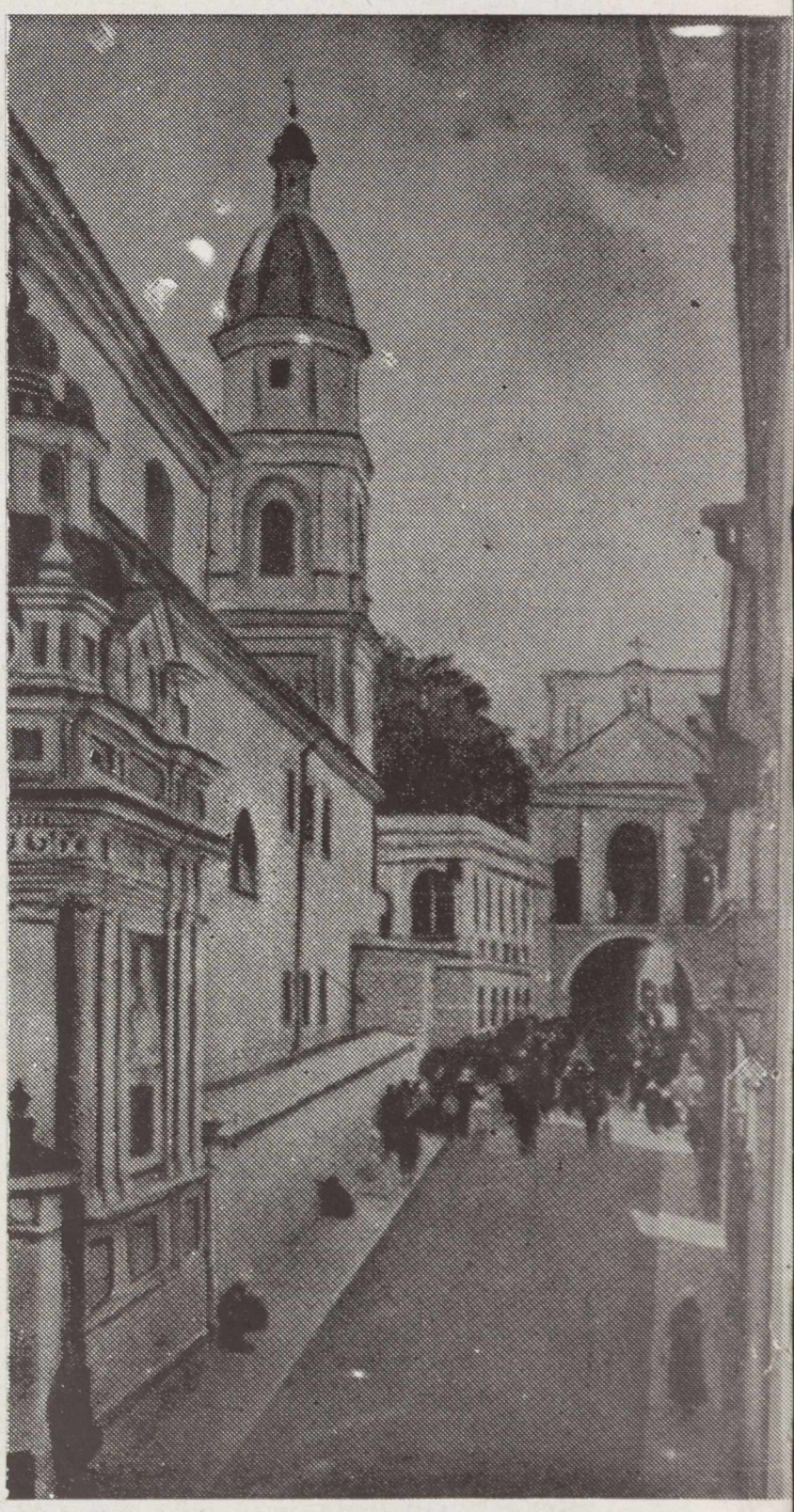
"Now that's plenty, let Zegonas live there."

When the princesses prayed that Zegonas might also be pulled up, those two, as though consenting, lowered the cradle once more. But Zegonas was a clever man; he sensed his accomplices' deceit; so he himself did not climb into the cradle, but rolled the stump in that the fiend with the beard had dragged back, and tugged the rope. These two pulled the cradle halfway out the mountain and then let go. Bump! went the stump and rolled back down to the bottom.

Watching this, Zegonas said to himself: "Those villains, they would have killed me here."

Meanwhile Jonas and Fabijonas made all three princesses swear that they would tell their father that Zegonas had been killed. And then they all journeyed

(Continued on Page 22)

The Portals of Dawn, Vilnius, Lithuania, Shrine of the miraculous picture of Our Lady. / Aušros Vartai Vilniuje.

Vilnius, oil painting by A. Valeška

Vilnius / A. Valeška

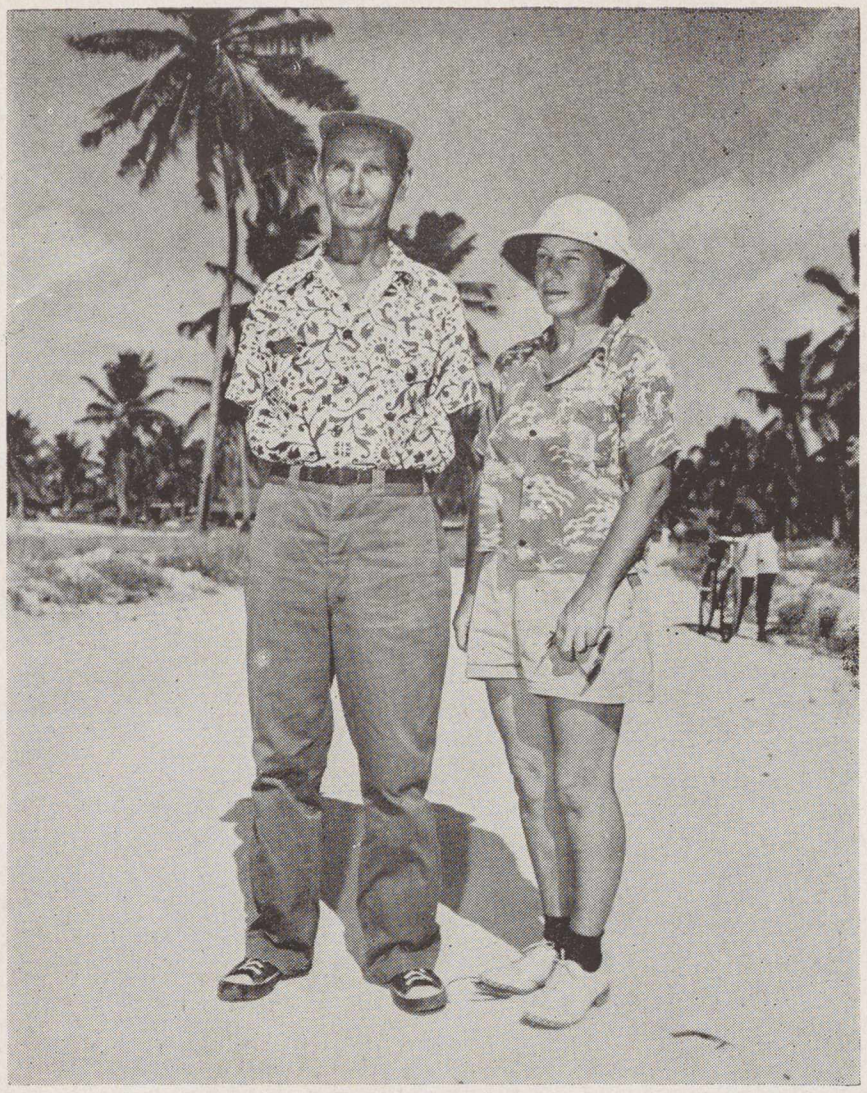
St. Sebastian, woodcut by T. Valius

Šv. Sebastijonas / T. Valiaus medžio rėžinys

Lithuanians Seek $100,000 in Drive

The Lithuanian American Council (ALT) announces a drive to raise the sum of $100,000 for a campaign to liberate Lithuania from the Soviet occupant. The Council aims to consolidate the organization by drawing in more Lithuanian groups and individuals, by forming volunteer agencies and regular financial contributors. Another of its aims is to publicize Lithuania's freedom appeal among Americans and to engage the support of prominent officials in government.

The Executive Committee for the Lithuanian American Council asks all branches of ALT and other allied organizations to make preparations for the Mobilization of Freedom Drive as soon as possible. It also calls for meetings, planning conferences, speeches and other measures pertaining to the cause of Lithuanian freedom. Local members should be enlisted and bona fide collectors authorized.

Lithuanian voyagers Fred and Lorna Truman (Brazevičius) on Christmas Island, July, 1949. The story of their stormy travels appears regularly in "Lithuanian Days" magazine. / F. Truman (Vytautas Brazevičius) su žmona, keliautojai po Pacifiko salas, kurių kelionės aprašymai telpa LD. Official Photograph U. S. Navy

VYSHINSKY IS ANSWERED

". . . Mr. Vyshinsky spoke of a reference which I had made to the growth of what I termed 'the new imperialism' in the east of Europe. This was one of the occasions on which he said that I had been trying to confuse the issue of the debate. If, however, Mr. Vyshinsky really wishes to do something about the preservation of peace, he should try to persuade his Government to pay some attention to the fear in the world of this new imperialism; to the concern which is deep and widespread about the methods which it adopts to spread its influence, and the threats to peace which are inherent in those methods. Within the USSR sphere of influence – the new Soviet Empire – have been included many peoples who previously had their own free governments: Finns, *Estonians, Latvians, Lithuanians,* Poles, Romanians. Not all the impassioned eloquence of Mr. Vyshinsky or Mr. Manuilsky can convince us that these peoples, of their own free will, happily and confidently have entrusted their destinies and their persons to the USSR. The fact that the Soviet Government finds it necessary to cut off the inhabitants of its territories from all normal contacts with other countries and to distort and manipulate information about other peoples in order to create misunderstanding and fear is, to us, convincing evidence to the contrary."

Excerpt from remarks of Canadian Representative Pearson, before the United Nations General Assembly, Dec. 1, 1949.

To Spit in the Face of a Gale

By Fred E. Truman–Vytautas Brazevičius

We receive sincere letters from our friends who think of us now as seaharadened salts, able to face any kind of storm without qualms. Sometimes I answer in jocular mood, "As for facing any kind of weather without qualms, we can spit a gale right in the eye, either eye." But we do not delude ourselves about storms, even minor ones, particularly when we are caught in a large and coral-studded atoll.

We have just anchored in Kwajalein lagoon for the night, in the lee of a small palm-covered island. All afternoon we have watched sinister masses of swirling clouds and now, as dusk closes in, they begin to converge upon us. Suddenly a squall whips down and Kualoa swings rapidly to face it. Then the squall starts backing, half around the compass, and our ship pivots around her anchor until the sheltering lee shore now becomes a reef-fringed menace a few hundred yards astern.

A rusting gunboat, like an ill omen, is sitting high and dry on the reef off the end of the island.

The wind increases. It begins to whine and scream in the rigging and short, steep waves build up rapidly. Quickly we pay out more fathoms of anchor chain. Our tiny ship plunges, burying her bowsprit in the cusping seas. Then the rain comes, a driving horizontal fury that we cannot face. There is no visibility. This is not like being out at sea. We dare not haul anchor and run for fear of the invisible reef dangers all around us.

We start the motor to relieve the strain on our ground tackle. As the wind whip-saws, I keep watching the windsock, dimly visible at our masthead, while spinning the wheel in order to keep the ship from falling broadside to the anchor chain.

Then, as the dark hours crawl by on crippled feet, I find myself singing snatches of an ancient Samogitian folk song, in a tongue that I once knew as a child and which I have since almost forgotten. And subconsciously I realize that I am a little boy walking alone on a dark night and whistling up his courage. Then, no matter how cucumber-cool I might appear to others, and though I wouldn't admit it to anyone, deep inside of me I know that I am plain scared as hell.

But strangely enough, my fear is not for myself. It has never occured to any of us to be afraid of what might happen to us personally. So tonight, as on many similar nights, my fear is for our ship alone. Each howling minute is a pounding hammer-blow of worry lest something tear loose, lest we lose our ship.

But one gets used to anything in time, and so the sharp edge of fear gradually dulls until it is completely blunted. From then on it is only a matter of endurance, both for us and for our ship. The storm lasts seven hours and leaves as suddenly as it arrived. Unsettled weather still prevails, but our ship has swung to face the island once more. Gradually the lagoon seas subdue to a mere ripple. We cut the motor and, after a topside checkup, retire for the balance of the night.

Women ballplayers compete in the game of Ano, Nanumea Atoll, Ellice Islands, April, 1950. This was one of the many islands visited by the Truman (Brazevičius) family. / Moterų žaidynės Nanumea atole. Photo by F. Truman

Letter to the Editor

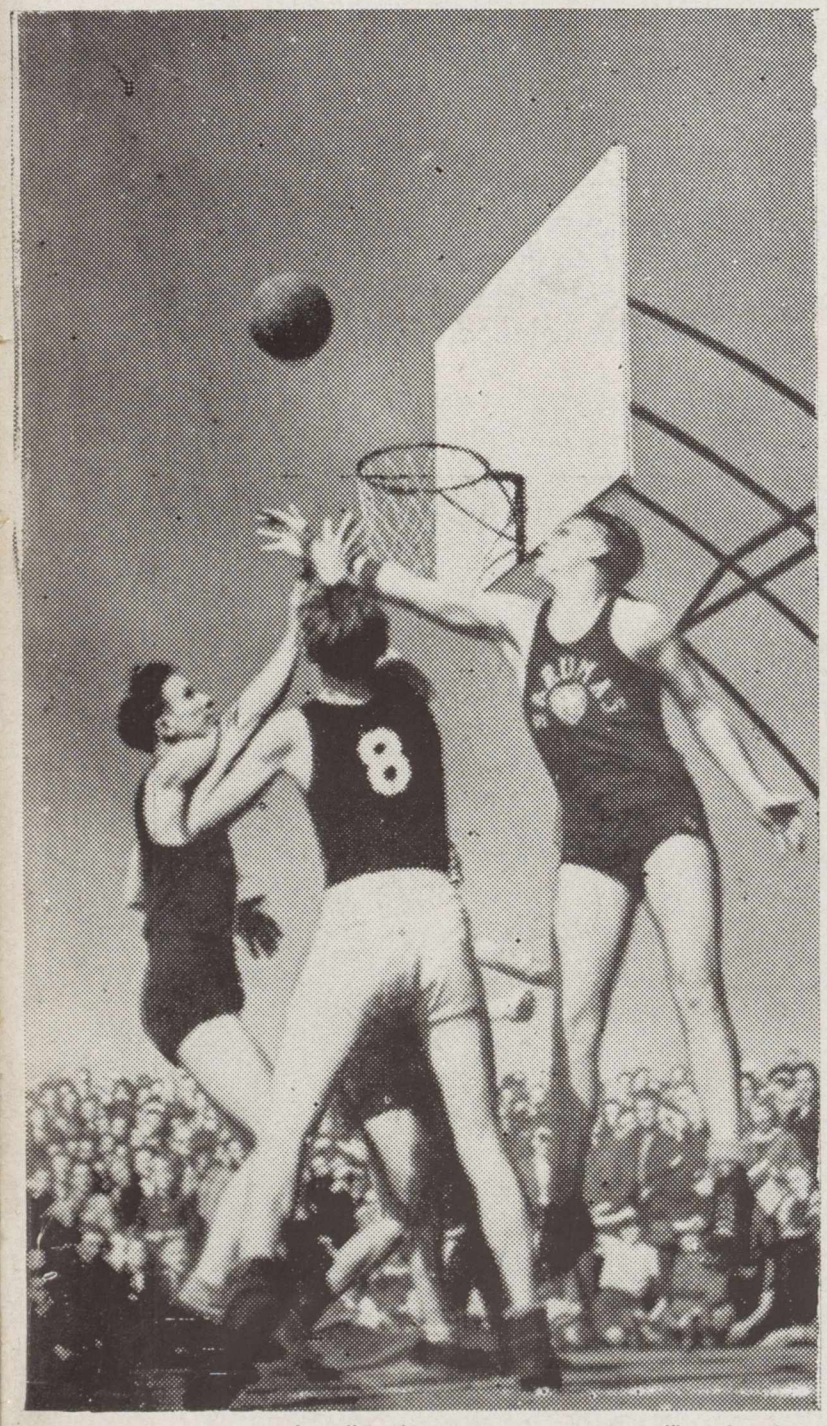
The Lithuanian Male No Bargain Either...

Last month the "Lithuanian Days" carried a letter in which the author presented his case against the Lithuanian female. This month we hear the case against the male, in a reply written by a piqued maiden from Cicero. If some reader should feel that there is still something to be said on either side, he or she is invited to contribute an opinion. — Ed.

Dear Editor:

Leafing through the last issue of your magazine I came across the letter signed by one J. K. of Chicago. You can imagine the surprise I felt when a read his nonsense! Who does he think he is? For his information and for those who may share his distorted views, there are eligible Lithuanian girls aplenty, and I should say very attractive ones. Certainly they have more life in them than some of the dull Lithuanian men I have seen since I came to this country. You'd think they were made of clay the way they stand around at dances, and their clumsy attentions are something to wonder at! Girls, whether they be Lithuanian or some other nationality, like their men to have a little bit of grace and some good manners. I can't say that Lithuanian men are so particular in these matters. And why shouldn't the "old wolves," as J. K. puts it, make off with the better-looking ones since they at least know how to show a girl proper regard? Isn't J. K. thoughtless in expecting a newly arrived girl from the German DP camps to have a trousseau like Dietrich's? He is more than thoughtless; he has no understanding of what a hardship it is for many of us to build our lives anew in a foreign country. So why does he complain about what he knows nothing. He doesn't even have the courage to sign his own name; he thinks he can conceal himself behind a fictitious initial; but I know who he is, and, believe me, he's no bargain . . . There are lots and lots of pretty Lithuanian girls among my acquaintance, girls quite unlike the description J. K. gives in his petty letter. They are neither aloof nor snooty. The DP girls I know speak at least three languages and know what's what when it comes to household chores, too. But what are they to do when they run up against some rude young man, whose interests are mainly sports, television, and jazz music? I don't think Dr. Balys is to blame at all; after all, he's a scholar interested in finding means to prevent the Lithuanians from dying out. But, Dr. Balys or not, I'll die a spinster before I fall for a type like J. K. . . .

Nėlė Paužaitė
Cicero, Ill.

Lietuviai krepšininkai V. Račkausko foto
Lithuanian basketball athletes show their skill

Zegonas...

(Continued from Page 19)

straight for home. On the way they grew tired and got lost.

Stopping by a farmer's, they asked for a wagon and directions.

"Do you know the town of NN?"

"I know, how shouldn't one know?"

Then and there he made ready a wagon, harnessed horses, seated the five of them and drove them nicely, directly to the king's court. When the king saw his daughters he fell before them, welcoming and kissing them, full of joy at having rid himself of that misfortune.

Presently he called several senators to him and , in the hearing of everyone, said: "Say, men, what you wish for your good work."

Fabijonas said: "I'd like to have the king's youngest daughter for wife."

Jonas said: "I wish to have the king's second daughter."

The king replied: "Very well, so I'll give them to you."

Meanwhile the eldest princess walked about sadly; still she did not choose to say anything; she feared her brothers-in-law and thought that probably Zegonas had really killed himself in falling. Then the king called together all the ruling body, invited guests from all the kingdoms, and held a great wedding for his two daughters.

Zegonas, left alone in the mountain, felt the misfortune that had befallen him and could noway contrive how he might get out of there. He was weary, so he went and lay down on a bed. As he lay in bed he caught sight of a small zither stuck under a rafter. Taking that zither he began to play and soon there gathered all kinds of soldiers.

They asked Zegonas: "My lord, what do you want and where would you drive?"

"I want to drive on a new road to the king's. Harness six black steeds to the carriage."

Then Zegonas played on his zither once more, and there came the dragon's chief lackey, who asked: "My lord, what do you want from me?"

"Bring me kingly robes, sit together with me in the carriage and we'll drive to visit with our king."

The carriage was by this time in readiness and the road finished, then they stepped in and drove away. In great splendor they drove straight to the king's court.

The king, seeing such an exalted guest, supposed that some neighboring king had come to the wedding, therefore the king himself ran first of all to receive the guest. Jonas and Fabijonas had already done with the nuptials, and the entire ruling body sat with the young people at table, eating dinner. The king led the new guest in, and not one could recognize that guest—not his friends nor the eldest princess could recognize that it was Zegonas.

Placed among other high guests, Zegonas ate dinner and began to tell a story: "My lords, let me tell you about one incident. At another time there were three brothers and three sisters. So all those sisters were put in prison. The eldest brother freed all the sisters. Angered, the other two brothers killed the eldest brother and took the sisters for themselves. What punishment, dear lords, ought be adjudged for such brothers?"

Jonas with Fabijonas answered: "One ought be shot, the other torn apart by horses."

Then Zegonas jumped from the chair, bent down before the eldest princess and showed her the half-torn scarf which he undid from his leg. She immediately put that half of the scarf with the one she had on her shoulders—they matched. Zegonas also slipped the ring off his little finger and gave it to the princess. Recognizing her scarf and ring, the eldest princess clung weeping to Zegonas's neck and presently told all about Zegonas's labors and her misfortune. Right after dinner they punished the two liars: Jonas was shot, and Fabijonas was pulled apart by horses. The wedding was resumed: Zegonas married the eldest princess and became the king's son-in-law. You will find they are living the same to this day.

LOS ANGELES LIETUVIU DRAUGIJOS

AMERIKOS LIETUVIU TARYBOS
Los Angeles Skyrius

Juozas MILLERIS, pirm.
348 S. Arizona Ave. AN. 4043
Vincas KAZLAUSKAS, I vicepirm.
1003 W. 36th St. RE. 35619
Vincas ARCHIS, II vicepirm.
Maria AFTUKIENĖ, sekr.
2111 Wollam St. CA. 11040
Magdelena STEPONAVIČIENĖ, ižd.
1129 Lucerne Ave, Culver City, VE. 88137
Vincas TRUMPA, narys
Adelė DERINGIENĖ, narys
226½ S. Alexandria Ave. DU. 44329

LOS ANGELES BALF SK.

Jonas UŽDAVINYS, pirm.
3605 E. 60th St. LO. 1167
Huntington Park, Calf.
Feliksas KUDIRKA, vicepirm.
2960½ Hyperion Ave. NO. 32679
Feliksas MASAITIS, sekr.
2640 La Salle Ave. RE. 3-3934
Vladas PAŽIŪRA, ižd.
8605 Rugby Dr. CR. 5-8723
Juozas TRUSKAUSKAS, narys
1042 W. Washington RI. 78280

LABDAROS IR KULTUROS KLUBAS

M. J. AFTUKAS, pirm.
2111 Wollan St. CA 11040
Jozefina SEVERINIENĖ, vicepirm.
6124 W. 76th St.
Ign. ŠEŠPLAUKIS, sekr.
1042 W. Washington Blv.
V. TRUMPA, sekr. pad.
306 Clay St.
Mag. STEPONAVIČIENĖ, ižd.
Culver City
L. LAŠAS, fin. sekr.
932 S. Burlington Ave.

AMERIKOS LIETUVIU PILIECIU KLUBAS

Joe MILLER, pirm.
348 S. Arizona Ave., AN 4043
A. SHILALA, vicepirm.
4163 Edenhurst Ave. NO. 1-8234
M. J. AFTUKAS, prot. rašt.
2111 Wollan St.
Mag. STEPONAVIČIENĖ, fin. sekr.
Culver City, VE 88137
C. KIRILAUSKAS, ižd.
1427 So. Bonnie Brea DU. 3-5251

KATALIKISKOS ORGANIZACIJOS

ALRK FEDERACIJOS SK.
Pirm. V. Kazlauskas
1003 W. 36 Str. RE 35619
ALRK SUSIVIENIJIMO SK.
Pirm. Viikienė
5059 Hesperia, Encino, Calif.
ALRK MOTERŲ SĄJUNGOS SK.
Pirm. A. Dovidonienė
6216 Hays Ave. CL 73575
LIETUVOS VYČIAI
Pirm. P. Barkauskas
1532 5th Ave. RE. 2-2769
ŠV. VARDO VYRŲ DRAUGIJA
Pirm. B. Bartkus
2664 Redondo Blvd. WH 6198
KALIFORNIJOS ATEITININKŲ SAMBURIS
Pirm. J. Mitkus
3924 Tracy St. OL. 7691
ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS CHORAS
Pirm. St. Deringis
226½ Alexandria Ave. DU. 44329
ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS KOMITETAS
Pirm. P. Žukauskas
5127 Fountain Ave. NO 10144

KNIGHTS OF LITHUANIA
Council 133

Pres. Peter BARKAUSKAS
1532 Fifth Ave. RE. 2-2769
Vice Pres. Jake MARBACK
1861 So. Orange Dr.
Sec. Joe Guest
2506 Griffith Park Blvd.
Treas. & Fin. Sec. Helen VARKALIS
2656 Hyperion Ave. NO. 8516
Trustees:
Eduard BARTKUS, Lucille GILBERT
Michael JAKUTIS
Sergeants at Arms:
George BARKAUSKAS, Frank GILBERT

VYRŲ IR MOTERŲ TAUTIŠKAS PASALPINIS KLUBAS

A. SHILALA, pirm.
4163 Edenhurst Ave. NO. 1-8234
PAUL MAGELO, vicepirm.
725 W. 43rd St. ,
K. BARAUSKAS, sekr.
1048 W. Washington Blvd. RI. 7-4891
V. KARAZIJA, fin. sekr.
170 S. Union Pl. VA. 8837
Susirinkimai daromi kiekvieno mėnesio pirmą trečiadienį Lenkų salėje, 843 S. Bonnie Brae Ave.

ISIDEMEKITE, KAD
LIETUVIU DIENU
metinis

KONCERTAS

ivyks per Atvelyki, balandzio 1 diena
North Star Auditorium, 1631 W. Adams

Lietuviška knyga yra tiltas į Lietuvos laisvę
Pirkdami lietuviškas knygas mes statome paminklus mūsų didvyriams, atskleidžiame naujus horizontus lietuvių kūrybai ir kultūrai.

Knygyne "NEMUNAS" jūs gausite visas knygas, išėjuias Amerikoje ir Vokietijoj tremties metu. Turime piukių knygų ir iš Nepriklausomos Lietuvos laikotarpio. Iš 500 pavadinimų tikrai rasite sau mėgiamų ir brangių knygų.
TUOJAU RAŠYKITE IR REIKALAUKITE KATALOGO.

LIETUVIU KNYGYNAS "NEMUNAS"
3143 S. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.
Telefonas VIctory 2-3314

LITHUANIAN REALTY CO.
Real Estate — Loans & Insurance
Chas. Luksis, Manager
3502 W. Pico Blvd.
Phone RE. 8278
Phone STate 0-1232

J. J. BAKUS & JOE BULAT
LITHUANIAN REAL ESTATE BROKERS
Homes - Income Property - Loans
Multiple Listing Service
1728 So. Normandie Los Angeles 37, Calif.
Office: AXminster 7900 Res.: PLeasant 6590

HELEN'S
HOUSE OF BEAUTY
HELEN MOCKUS 1722 N. WESTERN AVE.
PHONE HO. 9-4600 HOLLYWOOD 27, CALIF.

ATLAS PAINT & WALL PAPER STORES
ATLAS - DUTCH BOY - DU PONT PRODUCTS - WINDOW SHADES - GLASS - LINOLEUM - FLOOR
SANDERS FOR RENT - W ATER HEATERS - ASPHALT & RUBBERTILE
C. J. Winnaman
2526 W. Washington Blvd.,
Los Angeles 16, PA. 3151
11014 South Main Street,
Los Angeles 3, PL. 5-0757
9740 Washington Blvd., Culver City

Skaitykite - Platinkite - Remkite

"DRAUGA"

vienintėlį lietuvių religinės, tautinės minties dienraštį pasauly

DRAUGAS yra geriausias laikraštis, kadangi tikroje šviesoje nušviečia pasaulio ir lietuvių kolonijų gyvenimo įvykius.

DRAUGAS yra įdomiausias, kadangi po savo sparnu yra sutraukęs žymiausius rašytojus, politikus, visuomenininkus, korespondentus.

DRAUGAS yra gyviausias, nes patiekia vėliausias žinias apie pavergtą Lietuvą, ištremtus lietuvius, lietuvių veikimą Amerikoje ir kitur.

DRAUGAS yra patikimiausias, kadangi Amerikoje, Europoje ir kitur turi savo korespondentus, kurie rašydami iš vietos patiekia pilniausias ir patikimiausias žinias.

DRAUGAS taipgi skaitomas lietuvių biznierių ir pramonių skelbimų organu. Jei norite ką greit parduoti, pirkti ar rasti, skelbkitės DRAUGE. Ieškai gero darbo? Skaityk DRAUGĄ!

Padarykite DRAUGĄ tikru savo draugu! Sykį jį paskaitęs, nenorėsi su juo skirtis.

KAINA –

Užsieny DRAUGAS kainuoja $10.00; Kanadoje metams $7.00; pusmečiui $4.00

Chicagoje ir Ciceroje metams $8.00; pusmečiui $4.50. Kitur Amerikoje metams $7.00; pusmečiui $4.00.

Prenumeratos ir kitais reikalais kreipkitės adresu:

"DRAUGAS"

CHICAGO 8, ILLINOIS

ĮSTEIGTAS 1909 TEL. VIRGINIA 7-6640–6641

Skaitykite ir platinkite

"TĖVU KELIA"

VENEZUELOS LIETUVIU

menesini, iliustruota, katalikiska

laikrasti

Prenumeratos kaina Amerikoje – 4 dol. metams

ADRESAS: Apartado 369, Caracas, Venezuela

VISI LIETUVIAI SKAITO

savaitinį, gausiai iliustruotą laikraštį

LIETUVIU ŽINIAS

LIETUVIŲ ŽINIOS kiekvieną savaitę savo skaitytojams patiekia pačių svarbiausių politinių įvykių santrauką ir komentarus,

LIETUVIŲ ŽINIOS plačiai informuoja apie pasaulio lietuvius ir Amerikos lietuvių veiklą,

LIETUVIŲ ŽINIOS savo puslapius pagražina tiek lietuvių, tiek politinio gyvenimo nuotraukomis,

LIETUVIŲ ŽINIŲ korespondentai Anglijoj, Argentinoj, Ispanijoj, Vokietijoj ir kituose kraštuose žinias renka iš pačių pirmųjų šaltinių.

TODĖL TUOJAU UŽSISAKYKITE

LIETUVIŲ ŽINIAS,

KURIOS METAMS KAINUOJA TIK $3.

LIETUVIŲ ŽINIOS

221 Sarah St., Pittsburgh 3, Pa.

SKAITYKITE

KANADOS LIETUVIU

savaitrasti

«TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI»

Jame rasite apsciai ziniu is Kanados ir viso pasaulio lietuviu gyvenimo, idomiu straipsnu ir geros informacijos bendrais klausimais.

PRENUMERATOS KAINA metams:

JAV-SE ir Kanadoj - $3, kitur - $ 4

ADRESAS:

941 Dundas St. W.,

Toronto, Ont., Canada